

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo

Economics relations of the Czech Republic and Federal Republic of Germany

Tomáš Skála

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tomáš SKÁLA**
Osobní číslo: **K17B0305P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Téma práce: **Ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte teoretický úvod do problematiky mezinárodní ekonomických vztahů.
 2. Zpracujte ekonomickou charakteristiku ČR a SRN.
 3. Analyzujte vybrané formy ekonomických vztahů ČR a SRN.
 4. Načrtněte možnosti dalšího rozvoje ekonomických vztahů ČR a SRN.
-

Rozsah bakalářské práce: **40 – 60 stran**
Rozsah grafických prací: **neuveđen**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Kubišta, V., & kol. (2009). *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Svatoš, M., & kol. (2009). *Zahraniční obchod. Teorie a praxe*. Praha: Grada.
- Kalínská, E. (2009). *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Kunešová, Ph.D.**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **22. října 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **22. dubna 2020**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Ing. Jan Tluchoř, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 22. října 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 4. května 2020

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě chci poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Haně Kunešové Ph.D. za její cenný čas a odborné rady, které mi při psaní této práce věnovala.

Obsah

Úvod	9
1 Obecná charakteristika mezinárodních ekonomických vztahů	10
1.1 Mezinárodní pohyb zboží a služeb	10
1.2 Mezinárodní pohyb kapitálu.....	14
1.3 Mezinárodní pohyb pracovních sil	17
1.4 Mezinárodní pohyb informací a vědecko-technických poznatků	18
2 Charakteristika ČR a SRN z ekonomického hlediska	20
2.1 Ekonomická charakteristika ČR	20
2.2 Ekonomická charakteristika SRN	26
3 Ekonomické vztahy ČR a SRN	31
3.1 Obchod se zbožím.....	31
3.2 Přímé zahraniční investice	37
3.2.1 PZI českých společností v Německu	37
3.2.2 PZI německých společností v ČR	37
3.3 Ekonomická migrace.....	41
4 Další rozvoj česko-německých vztahů.....	44
4.1 Instituce podporující Česko-německé vztahy.....	44
4.2 Příležitosti pro český export	46
Závěr.....	50
Seznam použitých zdrojů	51
Seznam tabulek	56
Seznam obrázků	57
Seznam použitých zkratk.....	58

Úvod

Cílem bakalářské práce je zhodnotit obchodní vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, na základě dostupných zdrojů vyhodnotit česko-německý obchod se zbožím, zanalyzovat a zhodnotit přímé zahraniční investice realizované německými společnostmi na území České republiky a vyhodnotit údaje o ekonomické migraci obyvatelstva mezi těmito dvěma zeměmi. Poté načrtnout další možný vývoj ekonomických vztahů a uvést příležitosti, které německý trh českým firmám a podnikatelům nabízí nebo v budoucnu může nabízet.

Bakalářskou práci tvoří teoretická a empirická část. Teoretická část práce je zaměřena na obecnou charakteristiku mezinárodních ekonomických vztahů a na ekonomickou charakteristiku České republiky a Spolkové republiky Německo. Nejprve jsou zde uvedeny základní demografické údaje obou zemí, následně pak makroekonomické ukazatele a významná průmyslová odvětví. Na závěr teoretické části jsou nastíněny vazby obou zemí z hlediska evropského integračního procesu.

Empirická část je rozdělena na dvě kapitoly. První se věnuje ekonomickým vztahům České republiky a Spolkové republiky Německo z hlediska obchodu se zbožím, dále jsou zde zanalyzovány přímé zahraniční investice a na závěr kapitoly jsou zhodnocena data týkající se ekonomické migrace. Druhá kapitola se věnuje institucím podporujícím rozvoj česko-německých vztahů a závěr této kapitoly je věnován příležitostem pro český export.

Při zpracování práce byla využita metoda analýzy sekundárních dat získaných z odborné literatury, vládních a nevládních agentur a obchodních komor zaměřených na podporu ekonomických aktivit a statistické databáze Českého statistického úřadu a dalších vybraných institucí. Získaná data byla porovnána a vyhodnocena. Na základě získaných poznatků byly s využitím metody syntézy formulovány závěry práce.

1 Obecná charakteristika mezinárodních ekonomických vztahů

Mezinárodní ekonomické vztahy tvoří komplex různých ekonomických vztahů a vazeb mezi zeměmi. Probíhají za velmi různorodých podmínek. Světová ekonomika není stejnorodý celek, ale velmi různorodý systém, složený z různých výrobně uzavřených a ekonomicky samostatných státních celků. Procesy ve světové ekonomice probíhají na různé technické, ekonomické a kulturní úrovni a jednotlivé ekonomiky se liší také ve velikosti a síle jednotlivých státních útvarů. (Cihelková & kol., 2005)

S rozvojem výroby ve světě a s rozvojem mezinárodní dělby práce, roste současně i počet subjektů, jež do mezinárodních ekonomických vztahů vstupují. Mezinárodní ekonomické vztahy vznikají mezi subjekty náležejícími do různých národních či mezinárodních celků nebo mezi těmito celky navzájem. (Lohr & Kunešová, 1997)

Základní formy mezinárodních ekonomických vztahů členíme dle formy na mezinárodní pohyb zboží a služeb, realizovaný vývozem a dovozem, dále mezinárodní pohyb kapitálu, do čehož patří přímé zahraniční investice, portfolio investice a na zahraniční úvěry a vklady a další formou mezinárodních ekonomických vztahů je pohyb pracovních sil a vědecko-technických poznatků.

1.1 Mezinárodní pohyb zboží a služeb

Historicky nejstarší součástí mezinárodních ekonomických vztahů je zahraniční obchod, který je i v dnešní době hlavní součástí mezinárodní dělby práce ve většině zemí světa. Existuje přímá úměra mezi ekonomickou vyspělostí země a pestrostí jejích vnějších ekonomických vztahů.

Svatoš k tomu dodává toto: Všeobecně každý i z nejstarších státních útvarů vyráběl některé zboží a životní potřeby lépe než druhý a měl zájem je směnit za jiné potřebné zboží (zejména pak za potraviny). (Svatoš & kol., 2009)

Na úplném začátku mezinárodního obchodu stály přírodní zdroje a některé vynálezy (nerostné suroviny, využívání kovů, zejména vzácných kovů apod.), o které měly zájem i jiné státní jednotky. Pro tyto státy pak existovaly dvě možnosti, jak získat toto žádané a nezbytné zboží, které se na jejich území nevyskytovalo buď vůbec, nebo v nedostatečné míře. První možností je válka, tou druhou je obchod.

První primitivní obchod byl realizován prostřednictvím směny jednoho zboží za druhé, dnes nazývaným jako kompenzace nebo anglicky **barter**. Poptávka po prostých vývozech zboží je nejvyšší u potravin, surovin a spotřebního zboží. Pokud budeme řešit export celých investičních celků, bude úspěch exportéra podmíněn komplexní nabídkou podloženou financováním a účastí exportéra na zajištění jejího chodu. (Svatoš & kol., 2009)

Dle Kubišty (1999) je základem každého obchodu arbitráž. To je transakce, která se řídí pravidlem kupuj levně a podej draze. Tím se obchod stává operací bytostně spjatou s trhem. Samozřejmě, daným prostým pravidlem se hodlá řídit každý účastník na trhu, čímž dochází jak ke konfliktům zájmů, tak k možnostem navázat různé koalice. Tím se vzájemná interakce všech účastníků na trhu stává nesmírně spleťtí a zajímavou pro pozorovatele technik, jak se na trhu uplatnit co nejlépe. (Kubišta & kol., 1999)

Zahraniční obchod

První ekonom, který úlohu zahraničního obchodu definoval, byl Adam Smith (1723-1790). Jeho dílo *Pojednání o podstatě původu bohatství národů* je v klasické politické ekonomii považováno za jedno z nejvýznamnějších. V něm Smith mimo jiné charakterizuje výhody zahraničního obchodu v ekonomice. Uvádí, že každý stát se zaměří na výrobky, pro jejichž výrobu má nejlepší předpoklady. (Svatoš & kol., 2009)

Výše popsaná Smithova teorie se nazývá **teorie absolutních výhod** a projevuje se v zahraniční směně. Jsou to výhody, které má určitá země a jiné země je nemůže v dané době získat. Absolutní výhoda umožňuje, že země vyrábí nějaký produkt s nižšími výrobními náklady než ostatní země. Přestože je tato teorie již překonána, ve své době velmi obohatila dějiny ekonomického myšlení.

Na Smithovu teorii navázal David Ricardo s teorií **komparativních výhod**, která uvádí, že i výrobky, které jsme schopni vyrobit za vyšší cenu, než jaká je průměrná světová cena má smysl vyvážet za předpokladu, že za obdržené peníze dovezeme výrobky, které vyrábíme dražší než vyvážené výrobky, a jejichž pořizovací cena by mohla být i několikanásobně vyšší než relativní ztráta z exportu výrobků. (Svatoš & kol., 2009)

Teorie Davida Ricarda byla dále rozvíjena, až na ni v průběhu 20. století navázala moderní teorie komparativních výhod, která nese název **dynamická teorie komparativní výhody**. Tuto myšlenku formulovali představitelé neoklasické školy Heckscher a Ohlin a jejich myšlenky později doplnil i Paul Samuelson. Teorie komparativní výhody zní takto:

„Země se budou specializovat na výrobu a vývoz těch druhů zboží, které jsou relativně náročné na ten výrobní faktor, jímž je země relativně nejlépe vybavena.“ (Svatoš & kol., 2009)

V současné době je právě specializace na konkrétní produkty a vývoz neboli export těchto produktů důležitá součást všech ekonomik. Díky exportu mohou firmy, lidé nebo státy proniknout na mnohem větší světové trhy. Podpora mezinárodního obchodu patří mezi základní úkoly zahraniční diplomacie. (Segal, 2020)

Světový obchod se zbožím a službami

Obchod se zbožím a službami se dlouhodobě zvyšuje. Některé státy, které v minulosti nebyly na mezinárodním trhu příliš aktivní se v posledních letech stávají pro světový trh velmi významné.

Tab. č. 1: Přední světoví vývozci zboží a služeb v letech 1978, 1998 a 2018 v mld. USD

Země	1978	1998	2018
Čína	6,81	188,75	2655,6
USA	186,83	952,97	2510,2
Německo	130,54	591,24	1871,8
Japonsko	108,05	424,4	917,12
Francie	102,57	392,7	870,4
Velká Británie	94,02	398,83	856,78
Nizozemsko	68,36	259,91	770,41
Jižní Korea	12,88	151,15	712,71
Hong Kong	15,67	187,17	682,86
Itálie	68,3	305,61	655,44
Singapur	12,43	142,98	642,29
Kanada	53,81	253,98	550,51
Indie	8,67	46,42	536,62

Zdroj: World Bank (2020), zpracováno autorem

Tab. č. 1 ukazuje obrovský růst exportu ve všech uvedených zemích. Evropské státy uvedené v tabulce navýšily za posledních 40 let svůj export zhruba desetinásobně, respektive téměř trojnásobně v posledních 20 letech. Asijským státům se dařilo export navýšit ještě

mnohem více. V roce 1978 byly všechny asijské státy s výjimkou Japonska jen malými hráči na světovém trhu, zatímco dnes jsou státy jako Indie, Singapur nebo Jižní Korea jedny z největších exportních ekonomik, Čína je dokonce vůbec největší vývozce na světě.

Čína a USA jsou sice největšími vývozci na světě, ale pokud budeme brát EU jako jeden subjekt, svým vývozem obě tyto ekonomiky překoná.

Dále z tabulky vyplývá, že Německo bylo už v roce 1978 světová velmoc, co se exportu týče a do roku 2018 německý export vzrostl více než čtrnáctkrát, což z Německa i dnes dělá jednoho z největších exportérů na světě.

Dalším ukazatelem, kterému by měla být věnována pozornost je čistý export, jinými slovy rozdíl mezi exportem a importem.

Tab. č. 2: Země s největším čistým exportem a importem v roce 2017 v mld. USD:

Země	Čistý export	Země	Čistý import
Německo	296,6	USA	446,2
Japonsko	195,4	Velká Británie	106,7
Čína	164,9	Indie	51,2
Jižní Korea	78,5	Kanada	49,3
Itálie	56,1	Turecko	47,1
Irsko	41,9	Francie	36,8
Rusko	40,3	Austrálie	32,3

Zdroj: Statista (2019), zpracováno autorem

Německo bylo v roce 2017 největší čistý exportér na světě. Především díky strojímu a automobilovému průmyslu, který generuje mnohem větší příjmy z exportu než výdaje vynaložené na import. Naopak největšími čistými dovozci byly v roce 2017 Spojené státy americké, především kvůli spotřebnímu zboží. Dalšími oblastmi, ve kterých jsou USA čistým dovozcem jsou například autoprůmysl nebo investiční zboží. (Amadeo, 2020)

Teritoriální a komoditní struktura zahraničního obchodu

Zahraněční obchod státu je možné členit podle teritoriální a komoditní struktury. Teritoriální struktura zahraničního obchodu je struktura zemí, se kterými daná ekonomika obchoduje.

Svatoš (2009) rozděluje komoditní strukturu světového obchodu na tři základní skupiny produktů: obchod se zemědělskými produkty, obchod s palivy a surovinami a obchod se zpracovanými produkty, přičemž právě obchod se zpracovanými produkty se dlouhodobě¹ vyvíjí nejdynamičtěji. (Svatoš & kol., 2009)

Obecně řečeno, komoditní struktura je odvětvové nebo produkční zaměření zahraničního obchodu dané ekonomiky. Jinými slovy, s jakými produkty vstupuje daná země na mezinárodní trh a jaké komodity dováží.

Pokud se jakákoliv ekonomika chce efektivně zapojit do mezinárodního obchodu, je pro ni klíčové, aby nejen využívala svých komparativních výhod, ale aby se na komodity, které jí tyto výhody přinášejí specializovala a profitovala z nich. (Žamberský & Taušer, 2003)

1.2 Mezinárodní pohyb kapitálu

Základním definičním znakem mezinárodních kapitálových toků je změna vlastnictví mezi rezidenty dvou rozdílných zemí. Předmětem kapitálových transakcí mohou být například cenné papíry, obchodní úvěr, nefinanční majetek (například komodity nebo různé soubory movitých či nemovitých věcí) nebo nehmotný majetek (patenty, know how, autorská práva). Příkladem čistě finanční transakce je, když si vláda určité země půjčí od vlády druhé země a v téže zemi uloží tyto peníze do komerční banky. (Kubišta & kol., 1999)

Z hlediska dané země představují nákupy zahraničních aktiv rezidenty vývoz kapitálu, a naopak nákupy domácích aktiv nerezidenty je dovoz kapitálu. Pokud je vývoz kapitálu menší než jeho dovoz, jde o čistý příliv kapitálu. Mezinárodní pohyb kapitálu vyrovnává agregátní nabídku s agregátní poptávkou země, finanční vztahy mezi sektory její ekonomiky a její platební bilanci. (Kubišta & kol., 1999)

¹Obchod se zpracovatelskými produkty roste nejrychleji již od roku 1950 (Svatoš a kol., 2009)

Z hlediska typu kapitálu dělíme kapitál na:

Přímé zahraniční investice (PZI) – Přímé zahraniční investice představují nákup majetku v jedné zemi rezidenty druhé země. Tento majetek jim umožní kontrolu a rozhodování nad podnikem na základě menšinového nebo většinového vlastnictví. Ve světové praxi se za PZI považuje již 10 % podíl na majetku podniku nebo 10 % podíl na hlasovacích právech. Pokud však investor nezíská kontrolu nad podnikem jedná se pouze o portfolio investice. (Cihelková & kol., 2005), (Kunešová, 2014)

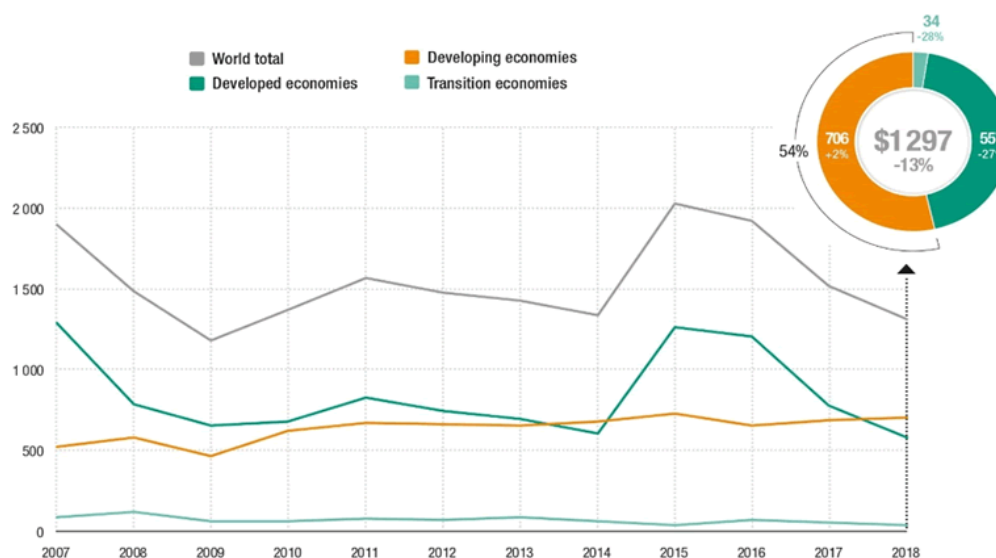
Jedná se o nejvýznamnější formu pohybu zahraničních investic. Jsou spojovány především s činností velkých podniků. Projevují se tak, že multinacionální společnost nějakou formou expanduje v zahraničí a přímo investuje v nějakém podniku.

ČNB (2018) definuje PZI jako přeshraniční investici, která odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu (podnik přímé investice), který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika přímého investora. Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku.

Ukazatele PZI poskytují informace o mezinárodních investičních aktivitách formou majetkových účastí a s nimi spojených úvěrů a o výnosech plynoucích z takto investovaného kapitálu. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty (přímý investor-podnik přímé investice), tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi přidruženými podniky zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.

PZI se skládá ze základního kapitálu, ten představuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti, dále z reinvestovaného zisku, což je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku, který je dále investován v dceřiné společnosti a poslední část PZI je ostatní kapitál, který zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich afilovanými (slučovanými či připojovanými) podniky a ostatními podniky ve skupině. (ČNB, 2018), (Kalínská & kol., 2010)

Obr. 1: Příjem PZI v mld. USD do vyspělých, rozvojových a tranzitních ekonomik

Zdroj: UNCTAD (2019)

Výše uvedený **obr. č. 1** znázorňuje vývoj přílivu PZI v miliardách USD do vyspělých, rozvojových a tranzitních ekonomik. Je na něm vidět, že v době hospodářské krize v roce 2008 kleslo výrazně hodnota PZI a v posledních letech narůstá objem přílivu PZI v rozvojových zemích, a naopak klesá v zemích vyspělých.

Ze zprávy UNCTAD (2019) dále vyplývá, že stále převládají investice z vyspělých zemí. Další informací, která je ze zprávy patrná je, že právě vyspělým zemím jako jsou Velká Británie, Německo či Kanada za rok 2018 klesl jak objem investovaných, tak přijatých PZI.

Vybrané výhody a nevýhody PZI pro hostitelskou ekonomiku

Příliv PZI v mnohém vypovídá o zdraví hostitelské ekonomiky a udržitelnosti jejích fundamentů, je indikátorem vnější ekonomické důvěry v domácí podnikatelské prostředí. Důvody lokalizace PZI se liší a mnohdy se postupem času mění.

Hostitelská ekonomika může z PZI profitovat prostřednictvím nedluhového financování investičních aktivit, zvýšené tvorby pracovních míst, zvýšení exportního výkonu, zvýšení produktivity práce nebo výstavou nových průmyslových a obchodních center. Naopak rizika PZI mohou spočívat ve vzniku duální ekonomiky² nebo v nadměrném prohloubení deficitu bilance výnosů způsobeném repatriací zisků běžného účtu platební bilance. Na trhu práce také

² Duální ekonomika je situací, kdy domácí podniky zaostávají např. ve výrobě, produktivitě práce a jiných ukazatelích za podniky pod zahraniční kontrolou.

může docházet ke zvyšování nezaměstnanosti v důsledku restrukturalizace hospodářství. (ČSÚ, 2018)

Další formy zahraničních investic jsou **portfolio investice (nepřímé investice)**

Jedná se o transakce akcií a dluhopisů (obligace nebo poukázky), instrumenty peněžního trhu a finanční deriváty, pokud těmito deriváty vznikají finanční pohledávky a závazky. Ve zkratce lze říci, že portfolio investice využijeme, když chceme investovat do zahraničí, ale nechceme založit ani kupovat žádnou firmu a požadujeme určitý výnos při akceptování určitého rizika. (Kubišta & kol., 1999)

zahraniční úvěry a vklady

Vlastní kapitál vložíme do zahraniční banky. Výnos jsou pro nás úroky z poskytnutého vkladu. Další možností je půjčka zahraničním subjektům. Výnos je pro nás v tomto případě opět úrok.

Formy kapitálu řadíme dále z hlediska vlastnictví na kapitál soukromý, státní a mezinárodní a z časového hlediska na kapitál krátkodobý a dlouhodobý.

1.3 Mezinárodní pohyb pracovních sil

Charakteristický rys posledních několika desetiletí je pracovní migrace. Ekonomické problémy, uvolňování trhu práce a zavedení volného pobytu osob v schengenském prostoru Evropské unie a politické nepokoje v řadě zemí vedly ke zvýšenému pohybu ekonomických migrantů mezi zeměmi a k růstu počtu uprchlíků. Mezinárodní migrace, dotýkající se v současném světě prakticky všech zemí světa, se stala globálním fenoménem, zahrnujícím různé formy a subjekty s rozdílnými zájmy. (Kunešová, 2014)

Příčiny mezinárodní migrace mohou být neekonomické nebo ekonomické

Příčiny neekonomické souvisí s mnoha důvody, proč začít žít v jiné zemi. Důvody mohou být politické, rasové, sociální nebo jakékoliv jiné. Většinou takový člověk migruje s celou rodinou.

Příčiny ekonomické se odvíjí od rozdílné ekonomické úrovně. V různých zemích je různá výše reálné mzdy. Lidem s nízkou reálnou mzdou se vyplatí odejít do rozvinuté země, protože mají vyšší reálnou mzdu. Často takoví lidé vykonávají nekvalifikovanou a fyzicky náročnou práci, například dělníci na stavbách, ale existuje i migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků.

Formy mezinárodní migrace

1. pracovní migrace

Tato forma migrace zahrnuje pohyb pracovníků, kteří zpravidla dochází za prací do zahraničí na určitou dobu a jejich cílem je získat či zvýšit své pracovní příjmy a zlepšit své ekonomické perspektivy. Takoví pracovníci většinou zasílají část vydělaných peněz do své mateřské země na podporu své rodiny.

Zvláštním případem pracovní migrace je přeshraniční migrace, kdy pracovníci (tzv. pendleři) žijí ve své rodné zemi a za prací dojíždějí za hranice. Tato situace může způsobit nedostatek pracovníků v některých profesích a destabilizaci lokálního trhu práce vysílající země. (Kunešová, 2014)

2. Migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků

Jde o pohyb manažerů a odborníků ve specializovaných profesích. Bývá spojován s pohybem přímých zahraničních investic, kdy do hostitelské země přichází společně se zahraničními investicemi i zahraniční management a techničtí odborníci.

Poslední dobou stále častěji skloňovaný termín **odliv mozků**, je specifickou formou migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků. Označuje odchod kvalifikovaných pracovníků různých profesí (v ČR například lékaři odcházející do Německa) do jiné země, kde jsou za svoji práci daleko lépe ohodnoceni. Cílová země získává kvalifikované pracovníky, kdežto domácí země ztrácí jak odborníky, tak náklady investované do jejich vzdělání. (Kunešová, 2014)

1.4 Mezinárodní pohyb informací a vědecko-technických poznatků

Nejběžnější formou, kterou je realizován pohyb vědecko-technických poznatků jsou licence, což je povolení majitele konkrétního poznatku, který je chráněný patentem používat tento poznatek jiným subjektem za nějakou úplatu nebo formou jiných povinností. Tento typ mezinárodního obchodu se rozvíjí rychlejším tempem než světový obchod, mezi největší vývozce licencí patří USA, oproti tomu Německo je jeden z největších dovozců licencí. (Cihelková & kol., 2005)

Formy mezinárodního pohybu vědecko-technických poznatků

- Prostřednictvím mezinárodního obchodu se zbožím – v jiné zemi zboží rozeberou, zjistí, jak funguje, a vyrábí v domácích podmínkách – tzv. zpětný inženýring
- Prostřednictvím mezinárodního pohybu kapitálu – přes přímé zahraniční investice – investor, který začíná výrobu, přináší nové technologie
- Poskytováním placených konzultačních služeb – odborník prozkoumá, a poradí a řídí moderní poznatky, a zaškolí další pracovníky.
- Prostřednictvím dalších programů, jako jsou mezinárodní vědecké konference, program Erasmus, prostřednictvím sdělovacích prostředků a nekomerčními způsoby.

Vědecko-technické poznatky současně s růstem produktivity práce ovlivňují velmi výrazně ekonomický růst zemí a jejich konkurenceschopnost. Stejně jako u mezinárodního obchodu se zbožím, službami a pohybem kapitálu i zde platí, že největší pokroky v oblasti nových technologií jsou realizovány převážně ve vyspělých ekonomických centrech. (Cihelková & kol., 2005)

2 Charakteristika ČR a SRN z ekonomického hlediska

V úvodní části této kapitoly jsou nejprve shrnuty základní charakteristiky České republiky a Spolkové republiky Německo a poté se kapitola zaměřuje na vybrané makroekonomické ukazatele, významná průmyslová odvětví, na jejich makroekonomické ukazatele, na odvětví, které je pro ekonomiky obou zemí nejvýznamnější a na největší společnosti obou zemí co se tvorby HDP týče. Na závěr kapitoly jsou ekonomiky porovnané a jsou nastíněné nastíníme vazby mezi nimi, které budou v následujících kapitolách rozvinuty.

2.1 Ekonomická charakteristika ČR

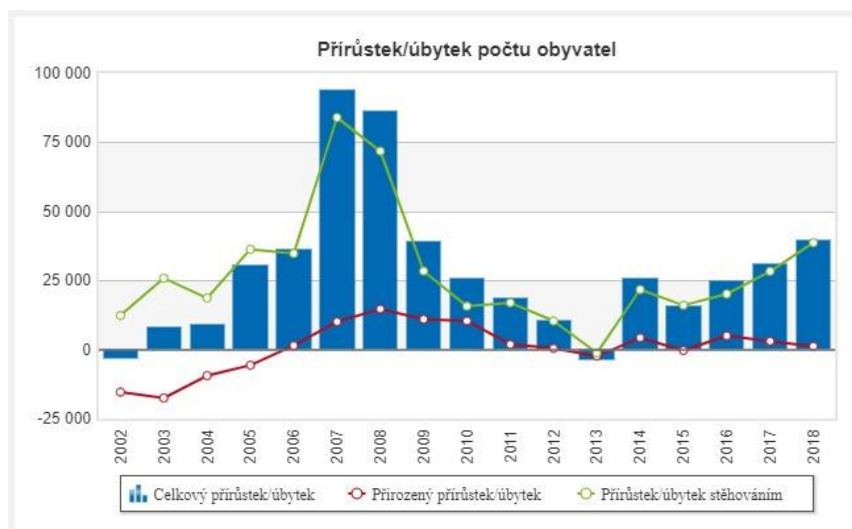
Česká republika je vnitrozemský stát ležící ve středu Evropy. Vznikla 1.1. 1993 rozdělením tehdejší České a Slovenské federativní republiky na Českou republiku a Slovenskou republiku. Nejdelsí státní hranice má ČR na západě území s Německem (803 km), na severu hraničí s Polskem (762 km) na jihu s Rakouskem (466 km) a nejkratší státní hranici má na jihovýchodě území se Slovenskem (252 km).

Úspěšné zvládnutí transformačního procesu, který probíhal od počátku 90. let umožnilo 1. května 2004 přijetí České republiky do Evropského společenství. Tím se mimo jiné vytvořily příznivé podmínky pro další rozvoj ekonomických vztahů České republiky s Německem, protože se ČR tímto krokem zapojila do jednotného trhu Evropského společenství, resp. EU.

Dalším významným mezníkem bylo zapojení ČR do schengenského prostoru v prosinci 2007 a s tím spojené zrušení kontrol na vnitřních hranicích ČR se sousedními státy, které jsou stejně jako ČR součástí schengenského prostoru. Vstup ČR do schengenského prostoru byl dalším faktorem, který vytvořil příznivé podmínky pro rozvoj ekonomických vztahů s Německem a dalšími sousedními státy (např. to přispělo k rychlejšímu pohybu nákladních vozidel, pendlerů i turistů).

Dle ČSÚ (2019) měla k 30. září 2019 Česká republika 10 681 161 obyvatel a jak ukazuje obrázek č. 2, jejich počet od roku 2003 stále roste (s výjimkou r. 2013) a to především díky imigraci.

Obr. č. 2: přírůstek/úbytek počtu obyvatel v ČR v letech 2002-2018

Zdroj: ČSÚ (2019)

V posledních letech se však podařilo mírně zvýšit počet obyvatel v ČR i díky přirozenému přírůstku obyvatelstva, což je něco, co se v letech 2002-2005 nedařilo. Na obr. 2 je rovněž vidět skokový nárůst obyvatel z důvodu migrace v letech 2005-2008, což se dá připisovat vstupu do EU, úbytek v letech 2009-2013 zase velké hospodářské krizi, která zasáhla prakticky celý svět. V posledních letech je opět patrný nárůst počtu imigrantů.

Česko je členem řady mezinárodních organizací, například Organizace spojených národů, Severoatlantické aliance, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Světové obchodní organizace, Mezinárodního měnového fondu, Světové banky, Rady Evropy, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Evropské celní unie, Evropské unie, součástí schengenského prostoru, Evropského hospodářského prostoru, členem Vísegrádské skupiny a jiných mezinárodních struktur.

Makroekonomické ukazatele

Česká republika je vyspělá země, která je řazena mezi nejrozvinutější ekonomiky na světě. S HDP na obyvatele ve výši **39 743,6 USD** (podle parity kupní síly) se v roce 2018 dostala na 27. místo na světě před Španělsko a přibližuje se západnímu světu. Z postkomunistických zemí si v tomto ohledu vede nejlépe. (World Bank, 2020)

Tab. č. 3: Roční růst HDP v ČR v % za období 2011-2018

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
-4,8	2,3	1,8	-0,8	-0,5	2,7	5,3	2,5	4,4	2,8

Zdroj: ČSÚ (2020), zpracováno autorem

Jak je vidět z **tab. č. 3**, v letech 2010 a 2011 došlo v České republice k oživení ekonomiky, avšak v následujících dvou letech ekonomika opět vykázala pokles. Tato druhá recese v krátké době byla ekonomy vnímána velmi negativně a v této době panovaly obavy, jak se s tím Česká republika vypořádá a jestli si Češi nebudou muset zvyknout na dlouhodobou vyšší nezaměstnanost. (Vejvodová, 2013)

V následujících letech pak přišel významný růst české ekonomiky, a to především díky spotřebě domácností. Česká republika v této době svým růstem výrazně překonávala průměrný růst Evropské unie i Německa. V roce 2019 rostla česká ekonomika o dalších 2,4 %. (Bureš, 2019); (MFČR, 2020)

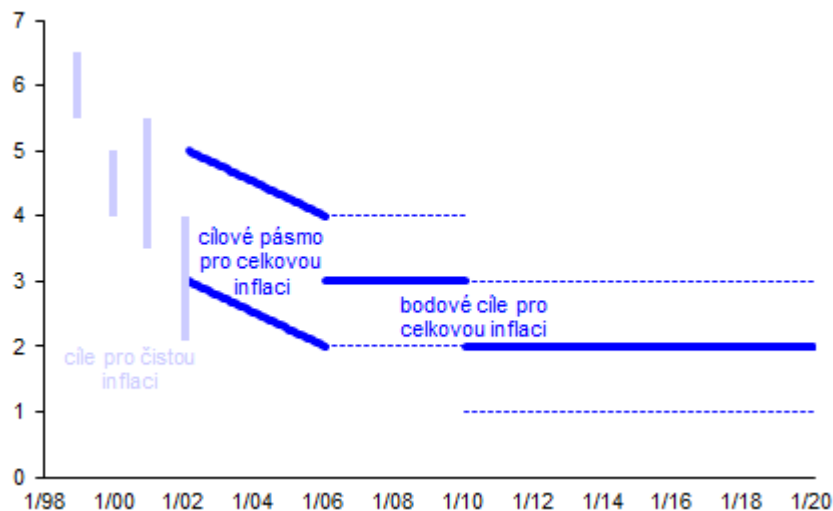
Predikce z ledna 2020 předpokládala postupné zpomalování ekonomiky, avšak z důvodu pandemie způsobené novým typem koronaviru se všechna očekávání změnila dle predikce z dubna 2020 se již předpokládá razantní pokles HDP za rok 2020 a vstup ČR do recese. („Českou ekonomiku může koronavirus přidusit“, 2020)

Inflace

Inflace je definována jako zvýšení cenové hladiny. Jednoduše řečeno: inflaci chápeme jako opakovaný růst cen v ekonomice. Pokud cenová hladina klesá, mluvíme o deflaci.

V prosinci 1997 rozhodla bankovní rada České národní banky o změně režimu měnové politiky a počínaje rokem 1998 přešla k cílování inflace.

Obr. č. 3: Inflační cíle ČNB

Zdroj: ČNB (2020)

Obr. č. 3 znázorňuje, v jakých mezích se ČNB snažila držet roční míru inflace. Na přelomu století to bylo okolo 5 %, dnes už cíl držet roční míru inflace kolem 2 %.

Tab. č. 4: Průměrná roční míra inflace v ČR v % za období 2011–2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
inflace	1,9	3,3	1,4	0,4	0,3	0,7	2,5	2,1

Zdroj: ČSÚ (2020), zpracováno autorem

Míra inflace byla v posledních letech velmi stabilní a držela se na požadované úrovni kolem 2 % s výjimkou let 2014 a 2015 ovlivněných klesající cenou ropy stagnujícími cenami. Pro rok 2019 se inflace blíží k 3 %. Vůbec nejvyšší míra inflace byla v prvním roce existence samostatné České republiky a to 20 %, v následujících 5 letech se inflace držela kolem 10 %.

Nezaměstnanost

Podle definice VŠPS³ jsou za nezaměstnané považovány všechny osoby 15leté a starší, které ve sledovaném období souběžně splňovaly níže uvedené tři podmínky:

- 1) nebyly zaměstnané
- 2) hledaly aktivně práci

³Výběrové šetření pracovních sil

3) byly připraveny k nástupu do práce
(ČSÚ, 2006)

Tab. č. 5: Nezaměstnanost v ČR v % za období 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
nezaměstnanost	6,7	7,0	7,0	6,1	5,0	4,0	2,9	2,2

Zdroj: ČSÚ (2020), zpracováno autorem

Nezaměstnanost v posledních letech výrazně klesala, a to až na úroveň, která může mít na ekonomiku negativní dopad. Firmy již neměly kde brát zaměstnance, což se projevuje například ve strojním průmyslu, kde pracovníkům ve výrobě rostou mzdy neúměrně rychle produktivitě práce, což může vést až k makroekonomickým problémům. Dle dat, která ČSÚ pravidelně zveřejňuje bylo patrné, že začátkem roku 2020 je nezaměstnanost mírně rostla, ale stále se držela pod 3 %. Je ovšem pravděpodobné, že s probíhající koronavirovou pandemií toto číslo vzroste, nikdo však v současné době (jaro 2020) nedokáže odhadnout o kolik, a na jakou dobu.

Primární, sekundární a terciární sektor

Obecně platí, že čím vyspělejší stát, tím vyšší podíl na HDP tvoří sekundární, a hlavně terciální sektor. Od roku 1993 se podíl primárního sektoru na tvorbě HDP v České republice dlouhodobě zmenšuje. V roce 2000 se na tvorbě HDP podílel primární sektor 3,4 %, což byl oproti vyspělým evropským státům jako Německo, Rakousko nebo Velká Británie až trojnásobný podíl. V roce 2018 už podíl primárního sektoru byl pouze 2,2 %, přičemž průměr zemí Evropské unie je 1,6 %. (ČSÚ, 2018)

Sekundární sektor je pro Českou ekonomiku stále stěžejní, na tvorbě HDP se podílí více než 35 %, což je po Irsku největší podíl v celé Evropské unii. Průměr sekundárního sektoru na tvorbě HDP je v EU necelých 25 %. Mezi hlavní průmyslová centra v České republice se řadí Praha, Ostravsko, Plzeňsko a Ústecký kraj. (ČSÚ, 2017)

Velmi důležitý je pro českou ekonomiku **strojírenský průmysl** a také **automobilový průmysl**. Český průmysl je v současnosti závislý na exportu, a to především do zemí Evropské unie, které se na celkovém exportu České republiky podílí 85 %. (CIA, 2020)

Tab. č. 6: Největší obchodní partneři ČR (rok 2018):

Export			Import		
	Mld. Kč	%		Mld. Kč	Celkem
Celkem	4 403,8	100	Celkem	4 023,1	100
Německo	1 426,3	32,4	Německo	1 007,1	25
Slovensko	332,9	7,6	Čína	568,5	14,1
Polsko	266,5	6,1	Polsko	308,4	7,7
Francie	223,4	5,1	Slovensko	200,2	5
UK	203	4,6	Itálie	167	4,2
Rakousko	196	4,5	Francie	130	3,3
Itálie	170	3,9	Rusko	127	3,2
Nizozemsko	162	3,7	Rakousko	118	2,9

Zdroj: ČSÚ (2018), zpracováno autorem

Tab. č. 6 poskytuje několik informací. V první řadě je to fakt, že export České republiky v roce 2018 převyšoval její import a čistý export ČR činil 380 miliard Kč, a to především díky vývozu strojů a dopravních prostředků. (MPOČR, 2019)

Zároveň nám tabulka ukazuje, jak výrazně je česká ekonomika provázaná zejména s ekonomikou okolních států. Celá třetina českého exportu míří právě do Německa a Německo je pro českou ekonomiku stěžejní i co se týká importu, což z Německa dělá nejvýznamnějšího obchodního partnera České republiky.

Největší podíl na tvorbě HDP má ve České republice terciární sektor a to 62 %.⁴

⁴ Největší podíl terciárního sektoru mají vyspělé země jako Lucembursko, USA a poté země s nejrozvinutějším cestovním ruchem, například Kypr, Francie a Řecko. U těchto států se podíl terciárního sektoru na tvorbě HDP pohybuje okolo 80 %. (ČSU, 2019)

2.2 Ekonomická charakteristika SRN

Spolková republika Německo, zkráceně Německo, je středoevropský stát rozdělený na 16 spolkových zemí. Na západě sousedí Německo s Francií, Lucemburskem, Belgií a Nizozemskem. Na severu je jeho sousedem Dánsko, Na východě sousedí s Polskem, na jihu se Švýcarskem a na jihovýchodě s Českem a Rakouskem. Česko je sousedem dvou spolkových zemí Německa, a to Bavorska a Saska. Rozloha Německa je 357 023 km² a 83 milionů obyvatel z něj dělá nejlidnatější zemi Evropské unie a 18. nejlidnatější zemi světa. Německou měnou je od roku 2002 euro. V roce 1949 bylo Německo rozděleno na dva státy, Německou demokratickou republiku a Německou spolkovou republiku. K jejich sjednocení došlo v roce 1990.

Historie Německa je spojena především s dvěma prohranými světovými válkami, které s sebou přinesly devastaci hospodářství, avšak díky pracovnímu úsilí a morálce se postupem času stalo Německo jedním z nejvýznamnějších subjektů světové ekonomiky. (Fojtíková & Vahalík, 2017)

V roce 2018 bylo Německo pátou největší ekonomikou světa (za Čínou, USA, Indií a Japonskem). Německo je také třetím největším vývozcem i dovozcem na světě, a to jak v oblasti průmyslu, tak i v oblasti služeb. (World Bank, 2020)

Díky své silné ekonomice, má Německo i velmi důležité postavení ve světové ekonomice a světové politice. Německo je iniciátorem celé řady opatření v oblasti udržitelného rozvoje, klimatických změn, dodržování lidských práv a napomáhá při řešení mezinárodních konfliktů. Snaží se nejen o dosažení prosperity v Evropě, ale i všude ve světě. Německo je významným členem mezinárodních organizací, jako jsou Organizace spojených národů, Severoatlantická aliance (NATO), skupin G-8, dnes G-7 a celé řady dalších mezinárodních organizací. (Fojtíková & Vahalík, 2017)

Postavení Německa v evropském integračním procesu

Po 2. světové válce zvolily světové mocnosti strategii spolupráce a Německo dostalo možnost k poválečné rehabilitaci i k částečnému odčinění válečných zločinů. Dostalo též příležitost pro rychlejší hospodářský rozvoj a obnovu zničené země, ale především zapojení se do obnovy Evropy coby aktivní účastník plně se podílející na rozhodování nového uskupení. (Lacina, Ostržek, & kol., 2011)

V padesátých letech se Německo zapojilo do západoevropské ekonomické integrace. Spolu s dalšími 5 státy (Belgie, Francie, Itálie a Lucembursko) podepsalo Pařížskou smlouvu

o založení Evropského společenství uhlí a oceli. V roce 1957 se stalo zakládajícím státem EHS (Evropského hospodářského společenství), ze kterého vznikla současná Evropská unie. V roce 1955 se stalo členem NATO (Severoatlantická aliance). V roce 1973 přistoupilo k OSN (Organizace spojených národů). Od roku 1995 je součástí schengenského prostoru. (europa.eu, 2020)

Makroekonomické ukazatele

V oblasti fiskální disciplíny mělo Německo dlouhodobé problémy s podílem veřejného dluhu na HDP (**viz tab. č. 7**). Veřejný dluh SRN výrazně překračoval úroveň zadlužení (60 % HDP), která byla stanovena Paktem stability a růstu, jehož přijetí Německo v 90. letech samo iniciovalo.

Tab. č. 7: Státní dluh SRN v poměru k HDP v letech 2010-2018

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
82,5 %	79,8 %	81,1 %	78,7 %	75,7 %	72,1 %	69,2 %	65,3 %	61,9 %

Zdroj: CEIC (2019), zpracováno autorem

Díky úsporným opatřením, která německá vláda přijala, klesá poměr státnímu dluhu vůči HDP soustavně již od roku 2010 a v roce 2019 se dostal těsně pod úroveň 60 % (CEIC, 2019)

Tab. č. 8: Tempo růstu HDP v SRN v % za období 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HDP	3,9	0,4	0,4	2,2	1,7	2,2	1,5	2,5

Zdroj: Destatis (2020), zpracováno autorem

Tempo růstu HDP je v Německu stabilní, ale nízké. V letech 2012 a 2013, když byla česká ekonomika v recesi, vykázala německá ekonomika malý růst, oproti tomu v letech 2015 a 2017 rostla německá ekonomika pomaleji než ekonomika České republiky. V roce 2019 německá ekonomika zpomalila a očekává se, že z důvodu právě probíhající krize způsobené novým typem koronaviru, půjde v roce 2020 německá ekonomika do recese.

Tab. č. 9: Míra inflace v SRN v % za období 2011-2019

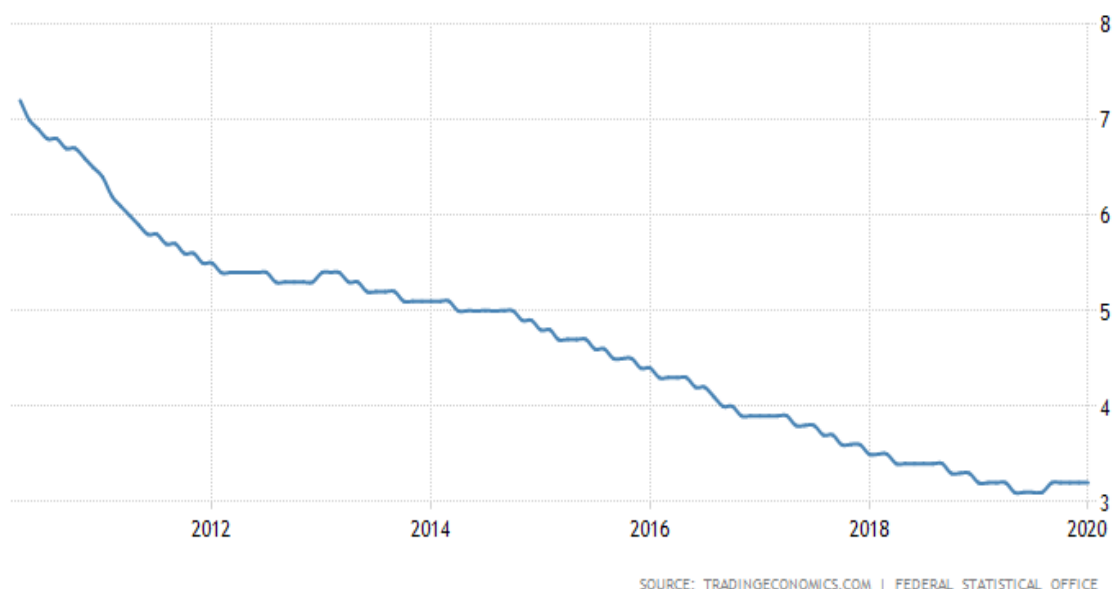
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
inflace	2,5	2,2	1,6	0,8	0,7	0,4	1,7	1,9

Zdroj: Statista, (2020), zpracováno autorem

S výjimkou let 2014-2016, která byla ovlivněna klesající cenou ropy, byla v posledním desetiletí německá inflace stabilní okolo 2 %, V roce 2019 byla míra inflace 1,76 %

Následující **obr. č. 4** popisuje průměrnou roční míru nezaměstnanosti. Je z něj patrné, že Německu se dlouhodobě daří snižovat nezaměstnanost, která se začátkem roku 2020 přiblížila k hodnotě 3 %.

Obr. č. 4: Průměrná roční míra nezaměstnanosti SRN v období 2010–2020 v %

Po uplynutí světové hospodářské krize v roce 2009 bylo Německo nazýváno lokomotivou unijní ekonomiky. V letech 2010 a 2011 rostla německá ekonomika téměř dvojnásobně rychleji, než byl průměr Evropské unie, který činil 2 %. Tento hospodářský růst měl pozitivní vliv i na zaměstnanost, která byla v těchto letech opět nižší, než byl průměr zemí EU, který v roce 2009 činil 9 % a v roce 2014 dokonce 10,9 %. (Fojtíková & Vahalík, 2017); (Trading Economics, 2020)

Primární sektor

Na celkové zaměstnanosti se primární sektor podílí pouze 1,25 % a na tvorbě HDP má podíl pouze 0,9 %. Sekundární sektor se na zaměstnanosti obyvatelstva podílí 27 % a na tvorbě HDP se podílí téměř 30 %. Nejvýznamnější je pro německou ekonomiku stejně jako pro ekonomiku všech vyspělých států terciární sektor, ve kterém v Německu pracuje téměř 72 % všech pracujících, a který se na tvorbě HDP podílí 69 %. (Statista, 2020)

Sekundární sektor

Přestože se sektor služeb podílí na tvorbě HDP více než průmysl, zůstává průmysl hlavním odvětvím německé ekonomiky, Kvalifikovaná pracovní síla a investice do technického a technologického pokroku se promítají do vysoké kvality vyráběné produkce. Německo patří mezi největší a technologicky nejpokročilejší výrobce železa, oceli, uhlí a cementu. Na vysoké úrovni se též nachází i chemický, elektrotechnický, automobilový nebo textilní průmysl, z nichž nejvýznamnější odvětví, co se do inovací týče je automobilový průmysl. Téměř 30 % všech výdajů z oblasti výzkumu a vývoje pochází odtud. Nejvýznamnějšími německými automobilkami jsou VW, Daimler a BMW. V Německu mají rovněž sídlo automobilky Audi a Porsche spadající pod koncern VW a dále Opel spadající pod koncern PSA. (Fojtíková & Vahalík, 2017)

Terciární sektor

Hlavní pilíř v oblasti poskytování služeb tvoří bankovníctví a pojišťovnictví s centrálou ve Frankfurtu nad Mohanem, kde mimo jiné sídlí Evropská centrální banka, Spolková banka a Německá burza. (Fojtíková & Vahalík, 2017)

Z následující tabulky č. 10 můžeme vyčíst, že ČR je pro Německo významným obchodním partnerem, ale Německo zdaleka není na české ekonomice závislé tolik, jako je závislá česká ekonomika na německé. Můžeme si také všimnout, že s výjimkou Číny a USA, tedy dvou světových velmocí, jsou pro Německo nejvýznamnějšími obchodními partnery okolní evropské státy. (World Bank, 2020)

Tab. č. 10: Zahraniční obchod SRN s nejvýznamnějšími partnery v roce 2018

Země	Export		Země	Import	
	mld. USD	%		mld. USD	%
Celkem	1,562,46	100,00	Celkem	1,292,83	100,00
USA	134,38	8,60	Čína	126,72	9,80
Francie	124,22	7,95	Nizozemsko	104,98	8,12
Čína	110,5	7,07	USA	78,30	6,06
Nizozemsko	99,57	6,37	Francie	77,32	5,98
Velká Británie	96,67	6,19	Itálie	71,14	5,50
Itálie	82,41	5,27	Polsko	65,20	5,04
Rakousko	75,23	4,82	Česko	56,44	4,37
Polsko	74,76	4,78	Švýcarsko	55,25	4,27
Švýcarsko	65,49	4,19	Belgie	53,44	4,13
Španělsko	52,29	3,35	Rakousko	49,46	3,83
Belgie	52,25	3,34	Velká Británie	43,46	3,36
Česko	51,82	3,32	Španělsko	38,36	2,97

Zdroj: Global Edge (2020), zpracováno autorem

Až 90 % celkového exportu Německa tvoří produkty průmyslu. Největší část vývozu pochází ze čtyř průmyslových odvětví, tj. výroby strojů, automobilů, chemikálií a elektrotechnických výrobků. (Fojtíková & Vahalík, 2017)

Největší část dováženého zboží tvoří produkty strojího, elektrotechnického a automobilového průmyslu, nicméně jejich export převyšuje import téměř o 250 miliard USD. Německo je čistým dovozcem ropy a minerálních olejů, organických chemikálií nebo některých zemědělských plodin. (Global Edge, 2020)

3 Ekonomické vztahy ČR a SRN

Vstup ČR do Evropského společenství v roce 2004 znamenal zapojení ČR do jednotného trhu ES (resp. Evropské unie), který zahrnuje volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a pracovních sil. Česká republika byla zároveň povinna přijmout společnou legislativu EU a implementovat ji do své národní legislativy. To vše vytvořilo příznivé podmínky pro rozvoj česko-německých ekonomických vztahů. Dalším faktorem, který ovlivnil intenzitu vzájemných vztahů, bylo v prosinci 2007 zapojení ČR do schengenského prostoru, což mimo jiné znamenalo zrušení kontrol na hranicích ČR a Německa, urychlilo to pohyb zboží přes hranice a usnadnilo to pohyb pracovních migrantů (pendlerů) i turistů.

3.1 Obchod se zbožím

Z tab. č. 10 je patrné, že český export zboží s výjimkou let 2008 a 2009 dlouhodobě roste, totéž platí o exportu do SRN, který v roce 2018 dosáhl 1,13 bilionu Kč.

Tab. č. 11. Export zboží ČR v letech 2005-2018 v mld. Kč

rok	celkem	EU	mimo EU	Německo
2005	1 883	1 647	236	662
2006	2 091	1 823	267	692
2007	2 314	2 003	310	739
2008	2 279	1 968	311	727
2009	2 033	1 753	280	686
2010	2 334	1 998	336	770
2011	2 570	2 177	393	836
2012	2 725	2 222	503	853
2013	2 786	2 275	510	874
2014	3 149	2 612	536	1 010
2015	3 262	2 732	530	1 049
2016	3 299	2 770	528	1 060
2017	3 512	2 943	569	1 118
2018	3 616	3 035	580	1 131

Zdroj: ČSÚ (2020), zpracováno autorem

Z tabulky lze dále vyčíst, že export do Německa je pro Českou republiku již mnoho let velmi důležitý. Podíl Německa na celkovém exportu ČR byl v roce 2005 více než 35 %, od té doby se s mírnými výkyvy drží mezi 31 % a 33 %. Ani v době celosvětové hospodářské krize mezi lety 2008 a 2009, která Německo zasáhla velmi výrazně⁵, neklesl export do Německa tak výrazně, jako export celkový. Během těchto dvou let klesl celkový export ČR do všech zemí (vyjma Německa) na 85,5 % oproti hodnotě z roku 2007. Export do Německa klesl během těchto dvou let o přibližně 7 %. Z toho se dá usuzovat, že Německo je pro Českou republiku dlouhodobě stabilní a spolehlivý odběratel.

Samotný export zboží do Německa výrazně převyšuje celkový export zboží z ČR do zemí mimo EU, což jen podtrhuje provázanost obou ekonomik.

Z toho všeho se dá usuzovat, že ČR je na německé ekonomice silně obchodně závislá a pokles exportu zboží na německý trh by pro českou ekonomiku znamenal velký problém. Od roku 2005 byl však tento pokles zaznamenán jen v letech 2008 a 2009, a to pouze mírný oproti poklesu exportu zboží do jiných zemí. Na základě těchto dat se lze domnívat, že nehrozí významné snížení exportu zboží do Německa a Německo zůstane i nadále stabilní a silný odběratel.

Německo je pro ČR hlavní obchodní partner i co se týče importu zboží. Následující **Tab. č. 12** znázorňuje vývoj českého importu zboží z Německa v posledních letech, a jak je z ní patrné, import zboží ze SRN do ČR dlouhodobě roste. Výjimku opět tvoří roky 2008 a 2009, které byly poznamenány globální ekonomickou krizí.

Jak rovněž lze vyčíst z **tab. č. 12**, v roce 2005 byl poměr mezi importem zboží z Německa a celkovým importem 31 %. Již v roce 2010, rok po hospodářské krizi byl tento poměr 26 % a od té doby se této úrovni stabilně drží, oproti tomu pro český import velmi výrazně roste závislost na čínské ekonomice, protože dle dostupných dat⁶ se na začátku roku 2005 čínské zboží podílelo na našem celkovém importu 5 %, oproti dnešním 10 %.

Poslední dobou se již objevují názory, že vyspělá Evropa, do které se řadí i Česká republika a Německo by měla právě závislost na čínském zboží co nejvíce snížit. Důvodem je mimo jiné aktuální pandemie, která na čas ochromila čínský průmysl, což nepříznivě ovlivnilo celý evropský trh. (Půr, 2020)

⁵(Spiegel, 2010)

⁶(ČSÚ, Zahraniční obchod, 2018)

Tab. č. 12: Import zboží ČR v letech 2005-2018 v mld. Kč

rok	celkem	EU	Mimo EU	Německo
2005	1 878	1 351	527	592
2006	2 089	1 488	600	621
2007	2 335	1 660	675	678
2008	2 324	1 567	756	646
2009	2 002	1 346	655	557
2010	2 355	1 539	816	621
2011	2 558	1 695	863	680
2012	2 661	1 741	920	686
2013	2 679	1 789	890	705
2014	3 003	2 044	958	808
2015	3 131	2 138	993	854
2016	3 135	2 173	962	860
2017	3 349	2 280	1 068	904
2018	3 517	2 362	1 155	927

Zdroj ČSÚ (2020), zpracováno autorem

V roce 2005 byl poměr mezi importem zboží z Německa a celkovým importem 31 %. Již v roce 2010, rok po hospodářské krizi byl tento poměr 26 % a od té doby se této úrovni stabilně drží, oproti tomu pro český import velmi výrazně roste závislost na čínské ekonomice, protože dle dostupných dat⁷ se na začátku roku 2005 čínské zboží podílelo na našem celkovém importu 5 %, oproti dnešním 10 %. Poslední dobou se již objevují názory, že vyspělá Evropa, do které se řadí i Česká republika a Německo by měla právě závislost na čínském zboží co

⁷(ČSÚ, Zahraniční obchod, 2018)

nejvíce snížit. Důvodem je mimo jiné aktuální pandemie, která na čas ochromila čínský průmysl, což nepříznivě ovlivnilo celý evropský trh. (Půr, 2020)

Tab. č. 13 ukazuje vývoj čistého exportu zboží z ČR do světa a do Německa v posledních letech. V letech 2005-2011 se celkový čistý export pohyboval jen v řádech několika jednotek, maximálně desítek miliard Kč, export do Německa už v této době výrazně převyšoval import.

Tab. č. 13: Čistý export ČR v letech 2005-2018 v mld. Kč

rok	celkem	EU	mimo EU	Německo
2005	5,17	295,98	-290,82	69,65
2006	1,80	335,04	-333,24	71,20
2007	-21,24	343,64	-364,88	61,64
2008	-44,33	400,43	-444,76	81,14
2009	31,07	406,26	-375,19	129,71
2010	-20,58	459,30	-479,88	149,18
2011	11,98	482,00	-470,02	156,24
2012	64,41	481,08	-416,68	167,67
2013	106,52	486,09	-379,57	168,11
2014	146,01	568,49	-422,48	201,79
2015	130,98	594,09	-463,12	194,37
2016	163,66	597,46	-433,81	200,44
2017	163,47	662,86	-499,40	214,69
2018	98,47	673,15	-574,68	204,55

Zdroj: ČSÚ (2020), zpracováno autorem

V letech 2007, 2008 a 2010 celkový import převýšil export, přestože obchodní bilance s Německem byla v roce 2010 byla téměř 150 miliard korun ve prospěch ČR.

Od roku 2012 se situace výrazně změnila a celkový český export zboží výrazně převýšil jeho import. Důvodem bylo hlavně skokové navýšení exportu zboží do zemí mimo EU. V roce 2018 byl zaznamenán pokles čistého exportu zboží, zapříčiený výrazným nárůstem importu

zboží ze zemí mimo EU, v tomto roce klesl i čistý vývoz zboží do Německa, a to 10 miliard korun.

Z dlouhodobého hlediska čistý export zboží do Německa roste, a to velmi výrazně. Od roku 2005 se čistý export ztrojnásobil až na hodnotu přesahující 200 miliard Kč. Dle dat ČSÚ nemá dlouhodobě ČR s žádnou jinou zemí kladnější bilanci, co se obchodu se zbožím týče⁸.

Ze všech tří tabulek (**tabulky č.11-13**) je patrné, že ekonomiky ČR a Německa jsou velmi provázané a toto vše činí z Německa v rámci obchodu se zbožím největšího obchodního partnera České republiky.

Struktura zahraničního obchodu ČR s Německem

Téměř 95 % exportu Z ČR do Německa a 97 % importu z Německa do ČR tvořily produkty zpracovatelského průmyslu. Mezi nejvýznamnější skupiny produktů zpracovatelského průmyslu z hlediska česko-německých obchodních vztahů patří motorová vozidla, stroje a zařízení, elektrická zařízení, počítače, elektronické a optické přístroje, kovodělné výrobky, pryžové a plastové výrobky, základní kovy, chemické látky a chemické přípravky.

Motorová vozidla tvořila v roce 2017 více než pětinu celého importu zboží z Německa do ČR a téměř třetinu exportu z ČR do Německa. Jedná se tak o **nejdůležitější sektor v rámci česko-německého obchodu**. V roce 2017 byla do Německa vyvezena motorová vozidla za 348 miliard Kč. Ve stejném roce bylo z Německa přivezeno zboží z tohoto sektoru ve výši 188 miliard Kč. Pro ČR jsou tedy produkty související s motorovými vozidly stěžejní i co se čistého exportu týče.

⁸ (ČSÚ, Zahraniční obchod, 2018)

Tab. č. 14: Export a import nejvýznamnějších skupin výrobků zpracovatelského průmyslu mezi ČR a SRN v letech 2015-2017 v poměru k celkovému exportu a importu zboží v %

	Motorová vozidla		Stroje a zařízení		Elektrická zařízení	
	Export	Import	Export	Import	Export	Import
2015	28,72	18,56	11,59	14,51	10,04	8,43
2016	30,97	20,39	11,94	13,68	10,58	8,82
2017	31,13	20,80	12,23	13,65	10,09	8,94

Zdroj: ČSÚ (2018), zpracováno autorem

Dalšími důležitými výrobky z hlediska česko-německého obchodu jsou stroje a elektrická zařízení. Společně s motorovými vozidly se v roce 2015 na vývozu zboží do Německa podílely 50,35 %, v roce 2017 už 53,45 %. Podobným tempem roste i podíl dovozu těchto výrobků z Německa do ČR, lze tedy říci, že význam těchto výrobků v rámci česko-německého obchodu roste. (ČSÚ, 2018)

Obchodní bilanci s Českem ovšem netáhne Německo jako celek, ale jen některé vybrané spolkové země. Klíčovou pozici pro česko-německý obchod zaujímá 6 spolkových zemí. Nejvýznamnějším zahraničním obchodním partnerem je pro Českou republiku **Bavorsko**. Objem vzájemné obchodní výměny s touto spolkovou zemí v roce 2017 dosáhl 545 miliard korun, což je téměř čtvrtina česko-německého obchodu a asi sedm procent obratu českého zahraničního obchodu. Pro Bavorsko se ČR stala v roce 2017 třetím nejvýznamnějším importérem.

V roce 2018 byly nejvýznamnějšími obchodními partnery ČR v rámci Německa Bavorsko (podíl na obratu 23,58 %), Bádensko-Württembersko (15,1 %), Severní Porýní-Vestfálsko (13,8 %) a Dolní Sasko (8,3 %) („Německo: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR.“, 2019).

Aktuální situace

Předpokladem pro další úspěšný rozvoj obchodních vztahů ČR a Německa je rychlá přeprava zboží. V současné době (jaro 2020) však oba státy z důvodu probíhající pandemie způsobené novým typem koronaviru na státních hranicích dočasně obnovily hraniční kontroly, což způsobilo mnohakilometrové kolony kamionů. Tato situace může způsobovat výpadky

v dodávkách výrobků a zboží a může to ohrožovat plán výroby v českých i německých podnicích.

Autor této bakalářské práce, který v odborné praxi pracuje v logistickém oddělení ve společnosti podnikající v automobilovém průmyslu, má s tímto problémem osobní zkušenost. Plán výroby a s tím spojené dodávky dalším firmám (včetně německých) velmi výrazně ohrožoval právě chybějící materiál, který chodil s výrazným zpožděním.

V dubnu 2020 automobilky v Německu i v České republice přerušily výrobu, což firmám podnikajícím v tomto odvětví může způsobovat další problémy (např. plné sklady polotovarů, zboží nebo výrobků, které nejsou pro koho zpracovat nebo kam dodat).

3.2 Přímé zahraniční investice

3.2.1 PZI českých společností v Německu

PZI České republiky v Německu se realizují jen velmi omezeně. Podle CzechTrade (2018) k 31.12.2016 byla hodnota PZI ČR v Německu 12,635 miliardy Kč, což představovalo jen 2,5 % realizovaných PZI v zahraničí. Obory, do kterých nejčastěji PZI z ČR do Německa plynou, jsou automobilový průmysl, stavebnictví, obchod, chemie, energetika a potravinářství. (CzechTrade, 2018)

3.2.2 PZI německých společností v ČR

Objem PZI realizovaných německými společnostmi v České republice je mnohem větší. Podíl PZI realizovaný německými společnostmi v ČR během let 2014-2018 stále rostl společně s podílem na celkových přímých zahraničních investicích realizovaných na území ČR. V roce 2018 byly německé společnosti s 16,4 % třetí největší zahraniční investor po Nizozemsku a Lucembursku. (ČNB, 2019)

Tab. č. 15: PZI německých společností v ČR v letech 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem v mld. Kč	286,6	373,5	440,5	541,4	605,1
Podíl na celkových PZI v %	12,6	12,9	14,1	16,3	16,4

Zdroj: ČNB (2019), zpracováno autorem

Podle ČNB však teritoriální členění investic vychází ze sídla společnosti bezprostředně investující v České republice. Řada nadnárodních společností však u nás investuje z důvodů daňové optimalizace přes třetí země, zejména prostřednictvím dceřiných společností založených právě v Nizozemsku nebo Lucembursku. S ohledem na toto je Německo pro Českou republiku fakticky největší investor. („Odkud přicházejí zahraniční investice?“, 2015).

Důvody PZI na území ČR

Investory motivuje k přímým zahraničním investicím do ČR mimo jiné i skutečnost, že ČR je členskou zemí Evropské unie.

Výhodou pro investory z členských zemí EU je zapojení ČR do jednotného trhu, a také shodná či harmonizovaná legislativa. Česká republika je ekonomicky i politicky stabilní země a díky výhodné pozici ve středu Evropy slouží investorům jako vstupní místo i na další evropské trhy. („Ze zemí EU jde do Česka 89 procent investic,“ 2018).

Přes tyto výhody přestala být Česká republika dle konjunkturálního průzkumu Česko-německé obchodní komory (2019) pro německé investory nejatraktivnější zemí střední a východní Evropy. Hlavní podíl na poklesu atraktivity má nedostatek kvalifikovaných pracovníků a systém odborného vzdělávání. Investory dále znepokojují také rostoucí mzdové náklady, nedostatečná transparentnost veřejných zakázek a korupce.

Tab. č. 16: Pět nejlepších a nejhorších podmínek pro podnikání v ČR z pohledu německých investorů

Podmínka	Hodnocení
Členství v EU	1,66
Platební morálka	2,62
Kvalita a dostupnost lokálních dodavatelů	2,64
Akademické vzdělávání	2,65
Výkonnost a motivace zaměstnanců	2,73
Daňový systém a správa daní	3,41
Transparentnost při zadávání veřejných zakázek	3,42
Boj proti korupci, kriminalita	3,43
Systém odborného vzdělávání	3,52
Dostupnost kvalifikovaných pracovních sil	3,98

Poznámka: K hodnocení se využívala škála od 1 (velmi spokojeni) do 5 (nespokojeni). Celá škála slovního hodnocení od 1 do 5 zní „velmi spokojeni, spokojeni, průměrně spokojeni, spíše nespokojeni, nespokojeni“.

Zdroj: ČNOPK (2019), zpracováno autorem

V součtu však dle Česko-německé komory Česká republika stále zůstává pro německé investory druhou nejatraktivnější zemí regionu. (MPOČR, 2019)

Německé firmy podnikající v ČR

V České republice podniká řada velkých německých firem, které v ČR vytvářejí tisíce pracovních míst a produkují miliardové zisky. Tyto německé společnosti podnikající v České republice podnikají například v automobilovém průmyslu, maloobchodě a velkoobchodě, ale i v dalších průmyslových odvětvích.

Tab. č. 17: Významné německé firmy podnikající v ČR

Společnost	Název mateřské společnosti
Energetika	
RWE	RWE AG
E-ON	E.ON SE
Velkoobchod a maloobchod	
Lidl	Lidl Stiftung & Co. KG
Kaufland	Kaufland Stiftung & Co. KG
Penny Market	REWE Group
Billa	REWE Group
Globus	Globus Hypermarket Holding
Makro cash & carry	Metro AG
Automobilový a strojírenský průmysl	
Škoda Auto	Volkswagen
Barum Continental	Continental AG
Porsche ČR	Porsche AG
Bosch Diesel	Robert Bosch GmbH
Siemens	Siemens AG
Telekomunikace	
T-Mobile	Deutsche Telekom AG

Zdroj: „Je v Česku vůbec něco české?“ (2015), zpracováno autorem

Tyto společnosti, které jsou ve vlastnictví německých investorů patří mezi největší zaměstnavatele a zároveň mezi společnosti s největšími tržbami v České republice.

Mezi maloobchodními a velkoobchodními prodejci byly v roce 2018 německé obchody nejuspěšnější, jak co se týče tržeb, tak zisků. Všech šest výše uvedených společností v tomto roce patřilo mezi osm největších obchodních řetězců v ČR. Největší ze všech obchodních řetězců na českém trhu byly v roce 2018 Kaufland a Lidl s tržbami převyšujícími 100 mld. Kč a ziskem přesahujícím 8 mld. Kč. (Patočková, 2019)

Tab. č. 17 uvádí také společnosti s německým vlastníkem zaměřující se na automobilový průmysl. Tyto společnosti patří k nejvýznamnějším firmám v ČR. Škoda Auto dosáhla v roce 2017 tržeb ve výši 407 mld. Kč a zisku před zdaněním ve výši 39 mld. Kč, což z ní dělalo nejúspěšnější firmu v ČR. Společnost Bosch Group dosáhla za rok 2017 tržeb ve výši 52 mld. Kč a firmy Continental a Siemens byly v tomto období s 10 tisíci zaměstnanci jedním z největších zaměstnavatelů na českém území. (Kučera, 2018)

Společnost T-Mobile, dceřiná firma Deutsche Telekom, patří v ČR mezi tři největší společnosti na telekomunikačním trhu. K 31.12.2018 měl T-Mobile 6,2 milionu zákazníků a zisk přesahující 7,2 mld. Kč s velmi vysokou 51 % marží. K prosinci 2018 měl T-Mobile 3500 zaměstnanců a v roce 2018 odvedla společnost do národního rozpočtu téměř 4 miliardy korun v podobě daně z přidané hodnoty, daně z příjmů, silniční daně a daně z nemovitosti. (Doseděl, 2019)

Energetická společnost RWE podnikající na českém trhu prostřednictvím dceřiné společnosti Innogy je jeden z největších dodavatelů zemního plynu v ČR. V roce 2020 by měl proběhnout obchod, ve kterém E-ON převezme společnost Innogy výměnou za jiná aktiva z odvětví udržitelných zdrojů. Tímto krokem E-ON získá v ČR ještě významnější postavení. (ČTK, 2019); (Polaczyková, 2019)

3.3 Ekonomická migrace

Charakteristickým znakem ekonomické migrace mezi Českou republikou a Německem je přeshraniční dojíždka za prací – **pendlování**. Pendlerství se rozšířilo jako zvláštní forma migračního pohybu po roce 1991. Je upraveno bilaterální dohodou mezi ČR a Německem, která umožňuje českým občanům za určitých podmínek pracovat v hraničních německých regionech. Předpokladem je denní návrat do ČR. (Vavrečková, Fischlová, Janata, & kol., 2020)

Němci pracující v ČR

Mnoho zahraničních společností má v současné době v ČR centrálu pro trh střední a východní Evropy. Tyto společnosti do ČR vysílají expatrianty, pro které je práce v ČR stále atraktivnější, protože se v ČR zásadně zvýšila životní úroveň, a navíc v ČR vznikají globální projekty, na nichž se cizinci významně podílí. To jsou důvody, proč od počátku nového tisíciletí stále roste počet Západoevropanů pracujících v Česku. (ČTK, 2018)

Počet Němců zaměstnaných v České republice se od roku 2004 do roku 2019 více než ztrojnásobil na počet 8366 zaměstnanců, což je nejvíce ze všech Západoevropských zemí.

Pro srovnání další západoevropské země, jejichž občané byli v roce 2019 zaměstnaní v České republice, jsou Velká Británie (6363 zaměstnanci), Itálie (5851 zaměstnanců) a Francie s počtem 4738 zaměstnanců na území ČR. (ČSÚ, 2019)

V případě Němců pracujících v České republice se jedná především o vzdělané specialisty nebo řídicí pracovníky.

Češi pracující v Německu

Pro osm zemí včetně České republiky, které do Evropské unie vstoupily 1. května 2004, otevřelo Německo bez omezení svůj pracovní trh až 1. května 2011, tedy po sedmi letech přechodného období. Velká poptávka byla na německém trhu po pracovnících v technických profesích, především chyběli počítačová experti, programátoři a inženýři napříč obory. Zájem byl rovněž o lékaře. Pro kvalifikované občany ČR, kteří ovládali němčinu alespoň na komunikační úrovni se tedy v květnu 2011 naskytly velké pracovní příležitosti. (Daňková, 2011)

V prvních týdnech po otevření trhu panovaly v Německu obavy ohledně možnosti vzniku „dumpingových cen“, kdy zahraniční firmy působící na německém území budou zaměstnávat cizince za mnohem nižší mzdy a mohou tím nepříjemně konkurovat domácím firmám. Rovněž se měla německá veřejnost obavy z možné vzrůstající nezaměstnanosti, která v před otevřením pracovního trhu činila v celém Německu relativně příznivých 7,3 %, v Bavorsku pouze 3,9 %. (Šimek, 2011)

Tyto obavy se nepotvrdily. Nezaměstnanost v Německu prudce klesala a čeští i zahraniční pracovníci zaplňovali pracovní místa, které Němci jen těžko obsazovali.

Počet Čechů zaměstnaných v Německu se v současné době pohybuje okolo 60 tisíc. Pro Českou republiku je tedy Německo zahraniční země, kde pracuje nejvíce jejích občanů. Na celém německém pracovním trhu se občané ČR podílí 0,2 % a ve srovnání s ostatními státy jsou co do počtu zaměstnanců Češi na 18. místě. (Daňková, 2011)

Exodus lékařů

Velkým témat posledních let v ČR je tzv. Exodus lékařů. S tímto problémem se Česká republika dlouhodobě potýká. Mezi lety 2011 a 2016 odjelo do Německa pracovat 500 lékařů a celkově jich v roce 2016 bylo již téměř tisíc. (ČTK, 2016)

Dle dat z roku 2016 odchází z České republiky každý pátý vystudovaný lékař a velká část z nich míří právě do Německa. České lékaře k odchodu do Německa⁹ motivují zejména lepší pracovní podmínky a vyšší plat, který u lékařů může být i několikanásobný. (Maňák, 2019)

Existuje několik možností, jak tento problém řešit.

První možnost je systémově bránit lékařům, zejména těm mladým, odcházet do zahraničí, jak v roce 2019 navrhoval ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. Tento způsob však není v souladu s principy fungování EU a volným pohybem pracovní síly. (ČTK, 2019)

Další možností, jak zabránit lékařům k odchodu do zahraničí, může být motivace v podobě mimořádných stipendií, a to za podmínek, že student medicíny po promoci zůstane minimálně dalších několik let jako zdravotník v ČR.

Třetí možností, kterou by se Česká republika mohla vydat, je postupné zkvalitňování pracovního prostředí a zvyšování platů lékařů a zdravotnického personálu. Tímto způsobem může ČR udržet mladé lékaře i zkušené odborníky v ČR, a navíc do České republiky přilákat další kvalitní zdravotnický personál i z jiných zemí.

⁹Největší část lékařů odchází do Spolkových zemí Bavorsko a Sasko (Maňák, 2019)

4 Další rozvoj česko-německých vztahů

Česko-německé obchodní vztahy jsou historicky na velmi dobré úrovni. Obě země těží ze vzájemné geografické polohy, průmyslové historie i členství v EU, které umožňuje ještě užší spolupráci. I z těchto důvodů do České republiky proudí dlouhodobě vysoký objem investic pocházejících z německých firem. Mnohé české firmy jsou oproti tomu významní dodavatelé nebo subdodavatelé pro velký německý trh. Instituce podporující česko-německé obchodní vztahy (Kubr, 2020)

4.1 Instituce podporující Česko-německé vztahy

Spolková republika Německo je pro Českou republiku dlouhodobě nejvýznamnější obchodní partner a celá řada českých firem na německém trhu buď působí nebo se něj chystá vstoupit. Těmto firmám mohou pomáhat nejrůznější instituce zaměřující se na česko-německé obchodní vztahy. Tyto instituce znají české a německé podnikatelské a právní prostředí, mají kontakty na německé i české firmy a mohou pro své členy zajistit potřebný servis. Nejvýraznější instituce zabývající se česko-německými obchodními vztahy jsou Česko-německá obchodní a průmyslová komora (ČNOPK) a Česko-německá hospodářská komora (ČNHK)

Česko-německá obchodní a průmyslová komora¹⁰

ČNOPK založena v roce 1993 je v dnešní době největší bilaterální hospodářská komora v ČR. Je součástí sítě německých hospodářských komor. Disponuje kontakty i znalostmi Česko-německého trhu a její funkcí je poskytování poradenských služeb podnikům a podporovat tím jejich zahraniční obchodní činnost. Mezi služby, na které se ČNOPK specializuje je například pomoc se vstupem na německý trh, odborné semináře, workshopy nebo manažerské tréninky pro zvýšení kvalifikace zaměstnanců a v neposlední řadě také mzdový benchmarking (ČNOPK, 2020)

V České republice se ČNOPK realizuje prostřednictvím dceřiné společnosti AHK services a na konci roku 2019 měla již 700 členů z řad podniků. (ČNOPK, 2019)

Kromě již zmíněného se dále ČNOPK zaměřuje na šest hospodářsko-politických klíčových témat. Tato témata vycházejí z každoročních konjunkturálních průzkumů ČNOPK, ve kterých firmy a investoři hodnotí atraktivitu a konkurenceschopnost České republiky jako investiční lokality. V tuto chvíli jsou pro ČNOPK klíčová témata „Odborné vzdělávání

¹⁰Německy Deutsch-Tschechische Industrie und Handelskammer

zaměřené na praxi, Posilování právní jistoty, Příznivé podmínky pro výzkum a vývoj, Transparentnost, férová hospodářská soutěž a integrita.“ (ČNOPK, 2020)

Česko-německá hospodářská komora¹¹

ČNHK je organizace spolupracující s jinými institucemi na podporu česko-německého obchodu. Podporuje obchodní a hospodářskou spolupráci českých a německých firem, pomáhá při navazování a rozšiřování kontaktů mezi podnikatelskými subjekty obou zemí poskytuje služby pro členy na německém a českém trhu.

Program aktivního testování trhu (ATT) připravila ČNHK pro české firmy plánující obchodní aktivity na německém trhu. jedná se o projekt vytvořený ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR a Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO). Určený je především malým a středním podnikům, které hledají nová odbytiště a svůj vstup na trh SRN teprve zvažují. Cílem programu ATT je s co nejmenšími finančními náklady pomoci českému výrobcí při počáteční fázi rozhodování.

Program aktivní veletržní účasti (AVU) je určený firmám, které na německém trhu již podnikají a opět je vytvořený ve spolupráci s Hospodářskou komorou a MPO. Program AVU zajišťuje českým firmám podporu před veletrhem, při veletrhu i po jeho skončení a umožňuje tak českým firmám co nejlépe využít německé veletrhy a jejich potenciál.

Dále ČNHK svým členům nabízí celou řadu dalších služeb. Mezi některé z nich patří podpora v právní a daňové oblasti, kde pomáhá v oblastech jako je právo k pobytu, individuální a kolektivní pracovní právo, daňové právo, aj. Také poskytuje logistickou podporu, inzerci pracovních míst a pomáhá se vzděláváním prostřednictvím odborných seminářů na relevantní témata. (ČNHK, 2020)

Další instituce

Další instituce, která se zabývá česko-německými vztahy a poskytuje relevantní informace o česko-německém obchodě je internetový portál **businessinfo.cz** zaměřený na podnikání a export. Na tomto portálu najdeme na jednom místě informace o německé ekonomické situaci, nejnovější data o česko-německém obchodě nebo seznam příležitostí pro český export. Tento portál rovněž obsahuje mnoho odborných článků na výše zmíněné téma.

¹¹Německy Deutsch-Tschechische Wirtschaftskammer

Další významnou institucí je agentura **CzechInvest**, což je státní příspěvková organizace podřízená MPOČR¹². Náplní práce této agentury je v propagovat Českou republiku jako vhodnou lokalitu pro umístování investic a podporovat malé, střední a inovativní podnikatele.

CzechInvest přispívá k rozvoji domácích firem a českých i zahraničních investorů například tím, že pomáhá při realizaci investičních projektů. Zahraničním investorům poskytuje poradenství při vstupu na český trh a rovněž poskytuje i After Care¹³ služby. Agentura CzechInvest v neposlední řadě zprostředkovává kontakt s orgány státní správy i místní samosprávy a rovněž zprostředkovává investiční státní podporu.

4.2 Příležitosti pro český export

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, až třetina exportu ČR míří do Německa a německý trh je tedy pro český export klíčový. Německo však pro Českou republiku a její export stále nabízí velké množství příležitostí v různých průmyslových odvětvích.

Automobilový průmysl

Díky dlouholeté průmyslové tradici a schopnosti konkurovat na globální úrovni se v České republice v současné době nachází jedna z největších koncentrací automobilové výroby, designu, výzkumu a vývoje na světě. V ČR působí více než polovina top 100 globálních tier-one¹⁴ dodavatelů pro automobilový průmysl, což jen podtrhuje dlouhodobý světový význam. Vedle špičkové výroby disponuje Česká republika také kvalitními výzkumnými a vývojovými kapacitami. (Konicarová, 2019)

V Německu je automobilový průmysl **nejdůležitějším průmyslovým odvětvím**. Prognózy v roce 2019 počítaly s mírným růstem tohoto odvětví až do roku 2022. Globální krize však automobilový průmysl zasáhla velmi tvrdě a německé automobilky VW a BMW se vyslovily pro zavedení státního příspěvku na nákup nových automobilů. Pro návrh zavedení tzv. šrotovného se vyslovil bavorský premiér a předseda CSU¹⁵ Markus Söder. Německé města dále plánují masivní nákupy bezemisních vozidel, zejména elektrobusů, stejně tak německé

¹² Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

¹³ Cílem After Care služeb je udržení a podpoření žádoucích změn

¹⁴ Dodavatel přímo dodávající automobilkám (Tier 2,3 je subdodavatel)

¹⁵ CSU (Křesťansko-sociální unie Bavorska) je politická strana v některých volbách kandidující společně s CDU (Křesťansko-demokratická unie). Ve volbách do Německého spolkového sněmu v r. 2017 získaly tyto strany dohromady 32,9 % hlasů.

automobilky přijaly strategie na elektrifikaci vozových parků. (CzechTrade, MZV, & Zastupitelský úřad ČR, 2019); (Cibulková, 2020)

Přes aktuální pokles poptávky by tedy do budoucna měl automobilový průmysl nabízet firmám podnikajícím v České republice celou řadu nových perspektivních možností zejména v oblastech hromadné dopravy a osobních automobilů.

Energetický průmysl

Výrazný vliv na německé hospodářství má probíhající komplexní změna energetické koncepce s postupným odklonem od jaderných elektráren a příklonem k obnovitelným zdrojům energií. Z těchto důvodů existuje potenciál pro dodávky dílů zejména pro větrné, solární a vodní elektrárny. V Německu dále poroste poptávka především po **inovativních energetických řešeních**.

Dle plánů německé komise pro růst zveřejněných v roce 2019, strukturální změny a regionální rozvoj plán na ukončení těžby a využívání energetického uhlí do roku 2038. V rámci ústupu od využívání uhlí tak budou v následujících letech probíhat masivní investice do transformace regionů a energetického výzkumu v dotčených oblastech. (CzechTrade, MZV, & Zastupitelský úřad ČR, 2019)

Kvůli výše uvedeným událostem se v energetice otevírají nové příležitosti nejen pro český průmysl, ale i pro českou vědu a výzkum. Konkrétní příležitosti se naskytují výrobě moderních akumulátorů, motorů, generátorů nebo také kabelů a jiných elektrických vodičů.

Digitalizace

V současné době je hlavním trendem německého průmyslu digitalizace. Tzv. Koncept čtvrté průmyslové revoluce nazvaný Industrie 4.0¹⁶, v rámci kterého má ČR s Německem podepsanou bilaterální dohodu o spolupráci, má za cíl propojování IT s průmyslovou výrobou, zemědělstvím, logistikou i domácnostmi. V posledních letech roste obrát v ICT v Německu 2-3 % ročně. Pro české firmy se naskytá příležitost nejen v dodávkách elektrických zařízení, ale rovněž především v aplikacích využívaných v průmyslových oborech¹⁷ a v aplikovaném výzkumu. (Vojáček, 2016)

¹⁶Počátek iniciativy byl v Německu, kde spojila síly společnost Siemens s německou vládou, pro vznik intenzivní a cílené propagace vývoje nových technologií nejen pro automatizaci průmyslu, ale i domácností pod označením Industrie 4.0 (Vojáček, 2016)

¹⁷Aktuální studie odhadují úspory (v důsledku zvyšování produktivity) ve vybraných sektorech (chemický, strojírenský, elektrotechnický, automobilový průmysl, zemědělství, IT) do r. 2025 na 78,7 mld. EUR. (CzechTrade, MZV, & Zastupitelský úřad ČR, Německo: Mapa oborových příležitostí – perspektivní položky českého exportu, 2019)

Další příležitost mohou české firmy a výzkumné instituce nalézt v outsourcingu aplikovaného výzkumu pro německé firmy. V oblasti technických a přírodních věd, zejména potom v ICT¹⁸ se napříč sektory nabízí další významné příležitosti. (CzechTrade, MZV, & Zastupitelský úřad ČR, 2019)

Železniční a kolejová doprava

Rozvoj železnic má pro Německo nejvyšší prioritu, mimo jiné z ekologických důvodů. (Německo se zavázalo snížit emise vypouštěné do ovzduší o 55 % oproti roku 1990) Cíl vládních stran KDU/CSU a SPD¹⁹ je do roku 2030 zdvojnásobit počet lidí využívajících železniční dopravu. V lednu 2020 německá vláda oznámila, že hodlá investovat 60 miliard eur do modernizace své železniční sítě. Tyto peníze půjdou především do výměny zastaralých zařízení, zlepšení přístupu pro handicapované pasažéry do renovace železničních mostů. („Německá vláda dá miliardy do modernizace železnic“, 2020)

Výše popsané plánované investice jsou příležitostí pro řadu českých výrobců železniční a kolejové techniky. Dopravní podniky německých měst také v rámci obnovy dopravního parku a snižování emisí v ovzduší pravidelně vypisují výběrová řízení na dodávky nové techniky.

Další příležitosti

České republice se nabízí i další exportní příležitosti například v **potravinářském průmyslu**, kde je zájem o česká piva, a to i přes vysokou míru konkurence na německém trhu a celkové snižování spotřeby. (Český svaz pivovarů a sladoven, 2019)

Další potenciál nabízí **stavební průmysl**, kde v souvislosti s přílivem migrantů lze v následujících letech předpokládat nárůst poptávky po bytové výstavbě, která je mimo jiné jednou z priorit německé vlády. Příležitosti pro české firmy lze tedy spatřovat v samotné výstavbě i v doprovodných službách.

Další příležitosti se českým firmám naskytují ve **farmaceutickém průmyslu** v souvislosti s modernizací a restrukturalizací německé nemocniční péče i v důsledku demografického vývoje obyvatelstva, dle kterého německá populace stárne.

¹⁸Profese informatik je v Německu dle studií a prognóz nejvíce nedostatková mezi absolventy VŠ

¹⁹SPD je sociálně demokratická strana Německa

V souvislosti se stárnutím obyvatel se Německo v současné době více zaměřuje na paliativní péči, jejíž novinka je tzv. **telemedicína**²⁰. A právě z přeshraničních projektů zaměřených na „telemedicínu“ může ČR v budoucnu profitovat. („Demografické vyhlídky Německa“, 2016)

Německá ekonomika stále nabízí českým firmám velké množství exportních příležitostí. Přes aktuální pandemii koronaviru, která v současné době komplikuje vzájemný obchod, je zde velký potenciál k tomu, aby export českých produktů do Německa dále rostl, a to zejména v moderních a dynamicky se rozvíjejících oblastech.

²⁰Telemedicína je moderní odvětví léčebné péče, které umožňuje odborné sledování pacientů a přenos lékařských informací (tlak, tepová frekvence atd.) na dálku. Tento přenos se uskutečňuje prostřednictvím telekomunikačních a informačních technologií, jako jsou obousměrné video, e-maily, chytré telefony, bezdrátové nástroje a další. („Co je to telemedicína“, n. d.).

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit obchodní vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, na základě dostupných zdrojů vyhodnotit česko-německý obchod se zbožím, zanalyzovat a zhodnotit přímé zahraniční investice realizované německými společnostmi na území České republiky a vyhodnotit údaje o ekonomické migraci obyvatelstva mezi těmito dvěma zeměmi. Poté načrtnout další možný vývoj ekonomických vztahů a uvést příležitosti, které německý trh českým firmám a podnikatelům nabízí nebo v budoucnu může nabízet.

Německo je pro Českou republiku nejdůležitější obchodní partner. Obchod mezi oběma zeměmi dlouhodobě roste, a i v dobách krize byl poměrně stabilní, což potvrzují data z let 2008 a 2009, kdy ačkoli světová krize zasáhla světový obchod a s ním i ekonomiky obou zemí velmi výrazně, tak export zboží z České republiky do Německa klesl o mnoho méně, než export zboží do ostatních států. Dalším důvodem, proč je Německo pro Českou republiku tak významný partner je ten, že Česká republika má s Německem aktivní obchodní bilanci, která je, stejně jako celkový obchod, z dlouhodobého hlediska rostoucí. V roce 2005 činil čistý export zboží z ČR do SRN necelých 70 miliard korun. Od roku 2014 se již čistý export pohybuje kolem hranice 200 miliard Kč.

Pro obrovský německý trh je Česká republika významný dodavatel. Ta na něj dodává téměř třetinu své výroby, což z ní v roce 2018 dělalo sedmého největšího dodavatele. Naopak německé firmy, ať už přímo nebo prostřednictvím společností sídlících v zahraničí, jsou největším zahraničním investorem na území ČR, což jen podtrhuje provázanost obou ekonomik.

Od 1. května 2011 je pro české občany bez omezení otevřen pracovní trh v Německu, od té doby vzrostl počet Čechů zaměstnaných v Německu ze 17 tisíc na dnešních více než 60 tisíc zaměstnanců napříč všemi profesemi. V České republice v roce 2019 pracovalo přes 8 tisíc Němců, kteří zde zastávají zpravidla manažerské pozice.

Díky tomu, že jsou obě země členy Evropské unie i schengenského prostoru a mají jednotnou legislativu je pravděpodobné, že se ekonomická spolupráce mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo bude dále rozvíjet. Do budoucna je zde veliký potenciál pro české firmy, podnikatele i zaměstnance se na německém trhu prosadit a využít jedné z mnoha příležitostí, které tento trh nabízí.

Seznam použitých zdrojů

- Amadeo, K. (2020). US Imports and Exports with Components and Statistics. *The Balance*. Dostupné 26. 4. 2020 z <https://www.thebalance.com/u-s-imports-and-exports-components-and-statistics-3306270>
- Analýza: odkud k nám hlavně přicházejí zahraniční investice (2015). *Ekonomický deník*. Dostupné 2. 3. 2020 z <https://ekonomickydenik.cz/analyza-odkud-k-nam-hlavne-prichazeji-zahranicni-investice/>
- Bureš, M. (2019). HDP ČR rostl o 2,4 %: jak jsme na tom ve srovnání se sousedy? *Finance.cz*. Dostupné 6. 3. 2020 z <https://www.finance.cz/523878-rust-hdp-cesko/>
- CEIC (2019). Germany Government Debt: % of GDP: Dostupné 6. 3. 2020 z <https://www.ceicdata.com/en/indicator/germany/government-debt--of-nominal-gdp>
- CIA (2020). The World Factbook. Dostupné 5. 4. 2020 z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ez.html>
- Cibulková, L. (2020). Německé automobilky navrhnou doma šrotovné, čeká se pád cen. *iDNES.cz*. Dostupné 18. 4. 2020 z https://www.idnes.cz/auto/zpravodajstvi/koronavirus-prodej-aut-slevy-nemecko-dudenhoffer-srotovne.A200414_132828_automoto_fdv
- Cihelková, E., & kol., (2005). *Světová ekonomika. Základní rysy a tendence vývoje*. Praha: Oeconomica.
- Co je to telemedicína (n. d.). *ezdrav.cz*. Dostupné 18. 4. 2020 z <http://ezdrav.cz/co-je-to-telemedicina/>
- CzechTrade (2018). Analýza obchodu a investic mezi ČR a Německem Dostupné 12. 1. 2020 z <https://www.czechtrade.cz/d/documents/01/ZK/ZK-Dusseldorf/Analyza-obchodu-CR-Nemecko-05-2018.pdf>
- CzechTrade, MZV, & Zastupitelský úřad ČR (2019). Německo: Mapa oborových příležitostí – perspektivní položky českého exportu. *Businessinfo.cz*. Dostupné 12. 1. 2020 z <https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-mapa-oborovych-prilezitosti-perspektivni-polozky-ceskeho-exportu/> .
- Českou ekonomiku může koronavirus přidusit více než jiné, ukazuje analýza (2020). *ČT24*. Dostupné 14. 4. 2020 z <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/3057218-ceskou-ekonomiku-muze-koronavirus-pridusit-vice-nez-jine-ukazuje-analyza>
- Český svaz pivovarů a sladoven (2019). Produkce českého piva loni rostla, ve světě chutná stále více. *České pivo*. Dostupné 15. 3. 2020 z <http://ceske-pivo.cz/tz2019/produkce-ceskeho-piva-loni-rostla-ve-svete-chutna-stale-vice>
- ČNB (2018). Přímé zahraniční investice 2018. Dostupné 19. 1. 2020 z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2018_CZ.pdf
- ČNB (2019). Přímé zahraniční investice. Dostupné 19. 1. 2020 z https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/index.html
- ČNB (2020). Cílování inflace v ČR. Dostupné 22. 1.1 2020 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/cilovani/#c2>
- ČNHK (2020). Vize ČNHK. Dostupné 6. 4. 2020 z <https://www.dtkw.eu/>

- ČNOPK (2019). ČNOPK se rozrostla, už má 700 členů. Dostupné 5. 4. 2020 z <https://tschechien.ahk.de/cz/newsroom/news/news-detail/cnopak-se-rozrostla-uz-ma-700-clenu>
- ČNOPK (2019). Konjunkturální průzkum 2019. Dostupné 26. 2. 2020 z https://tschechien.ahk.de/fileadmin/AHK_Tschechien/Pressemitteilungen/PM_2019/Konjunktur_uralni_pruzkum_CNOPK_2019.pdf
- ČNOPK (2020). Profil ČNOPK. Dostupné 25. 3. 2020 z <https://tschechien.ahk.de/cz/onas/profil-cnopak>
- ČSÚ (2006). Nezaměstnanost. Dostupné 14. 1. 2020 z <https://www.czso.cz/documents/10180/20568935/311107k03.pdf/41c1a51c-cb1a-4276-8f00-e3b60ab32fe1?version=1.0>
- ČSÚ (2017). Průmysl v plzeňském kraji. Dostupné 9. 2. 2020 z <https://www.czso.cz/csu/xp/prumysl-v-plzenskem-kraji-v-roce-2017>
- ČSÚ (2018). Česká republika v mezinárodním srovnání. Dostupné 10. 2. 2020 z <https://www.czso.cz/csu/czso/makroekonomika-fqhqlzbynt>
- ČSÚ (2018). Přímé zahraniční investice – vybrané přínosy a náklady pro českou ekonomiku. Dostupné 17. 2. 2020 z <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prime-zahranicni-investice-vybrane-prinosy-a-naklady-pro-ceskou-ekonomiku-2007-x4jot5mwml>
- ČSÚ (2018). Zahraniční obchod. Dostupné 17. 2. 2020 z https://www.czso.cz/csu/czso/vzouu_cr
- ČSÚ (2018). Zahraniční obchod ČR v národním pojetí. Dostupné 16. 2. 2020 z <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-v-narodnim-pojeti>
- ČSÚ (2019). Cizinci: Zaměstnanost-datové údaje. Dostupné 16. 2. 2020 z https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_zamestnanost#cr
- ČSÚ (2019). Obyvatelstvo. Dostupné 14. 2. 2020 z https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide
- ČSÚ (2020). Makroekonomické údaje. Dostupné 10. 2. 2020 z https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr
- ČSÚ (2020). Zahraniční obchod-časové řady. Dostupné 4. 3. 2020 z https://www.czso.cz/csu/czso/vzouu_cr
- ČTK (2016). Čeští lékaři odcházejí do Německa, práci za hranicemi jich našlo přes devět set. *irozhlas.cz*. Dostupné 14. 4. 2020 z https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cesti-lekari-odchazeji-do-nemecka-praci-za-hranicemi-jich-naslo-pres-devet-set_201609081717_dbrodcova
- ČTK (2018). V Česku pracuje už půl milionu cizinců. Ze západu přichází nejvíc Němců. *seznamzpravy.cz*. Dostupné 7. 4. 2020 z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/podle-pruzkumu-v-cesku-pracuje-uz-pul-milionu-cizincu-61274>
- ČTK (2019). Vojtěch chce zarazit exodus lékařů. *Eurozpravy.cz*. Dostupné 13. 4. 2020 z <https://eurozpravy.cz/domaci/zdravotnictvi/248734-vojtech-chce-zarazit-exodus-lekaru-po-studiu-budou-muset-zustat-az-ctyri-roky-v-cesku/?fbclid=IwAR2gpuFnGbsMoVUg60522Iqek9eG14HqqBEppa6zhcIcrCKBH2k0FIEV mVc>
- Daňková, A. (2011). Německo otvírá pracovní trh, Čechů se ale bojí. *iDNES.cz*. Dostupné 14. 4. 2020 z https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/nemecko-otvira-pracovni-trh-cechu-se-ale-boji.A110414_1567032_viteze_bab

- Destatis (2020). Gross domestic product, price-adjusted. Dostupné 23. 2. 2020 z https://www.destatis.de/EN/Themes/Economy/National-Accounts-Domestic-Product/_Graphic/_Interactive/gdp-growth-year.html
- Doseděl, T. (2019). T-Mobile má skoro 6,2 milionu zákazníků. *Mobinfo.cz* Dostupné 17. 3. 2020 z <https://www.mobinfo.cz/t-mobile-ma-skoro-62-milionu-zakazniku-financni-vysledky/>
- Demografické vyhlídky Německa migrace příliš nevylepší, varují statistici (2016). *E15.cz*. Dostupné 19. 4. 2020 z <https://www.e15.cz/zahranicni/demograficke-vyhličky-nemecka-migrace-prilis-nevylepsi-varuji-statistici-1264394>
- Energetická skupina innogy: Na českém trhu zůstáváme (2019). *ceskenoviny.cz*. Dostupné 30. 3. 2020 z <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/energeticka-skupina-innogy-na-ceskem-trhu-zustavame/1784637>
- europa.eu (2020). *Průkopníci evropského projektu*. Dostupné 6. 4. 2020 z https://europa.eu/european-union/about-eu/history_cs
- Fojtíková, L., & Vahalík, B. (2017). *Praktická hospodářská ekonomika ve vybraných zemích světové ekonomiky*. Ostrava: Tribun EU.
- German Economy Shrank 5 Percent in 2009 (2010). *Der Spiegel*. Dostupné 30. 1. 2020 z <https://www.spiegel.de/consent-a-?targetUrl=https%3A%2F%2Fwww.spiegel.de%2Finternational%2Fbusiness%2Fworst-recession-since-wwii-german-economy-shrank-5-percent-in-2009-a-671725.html>
- Global Edge (2020). Germany: Trade Statistics. Dostupné 16. 4. 2020 z <https://globaledge.msu.edu/countries/germany/tradestats>
- Je v Česku vůbec něco české? Tohle vše patří Němcům (2015). *TNCZ*. Dostupné 17. 3. 2020 z <https://tn.nova.cz/clanek/co-u-nas-patri-nemcum-rozhodne-to-neni-jen-skoda.html>
- Kalínská, E., & kol., (2010). *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada Publishing.
- Konicarová, K. (2019). Automobilový průmysl. *CzechInvest.org*. Dostupné 17. 4. 2020 z <https://www.czechinvest.org/cz/Sluzby-pro-investory/Klicove-sektory/Automobilovy-prumysl>
- Kubišta, V., & kol., (1999). *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Praha: HZ Editio.
- Kubr, J. (2020). Německo: když jsou vztahy založené na automobilu. *svetprumyslu.cz*. Dostupné 16. 4. 2020 z <https://svetprumyslu.cz/2020/02/28/nemecko-kdyz-jsou-vztahy-zalozene-na-automobilu/>
- Kučera, P. (2018). Největší firmy v Česku podle tržeb i zaměstnanců. *Aktuálně.cz*. Dostupné 12. 3. 2020 z <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/czech-top-100-zebricek-nejvetsi-trzby-firmy/r~779160026e2811e896cd0cc47ab5f122/>
- Kunešová, H. (2014). *Světová ekonomika – nové jevy a perspektivy*. (3. vydání). Praha: C. H. Beck.
- Lacina, L., Ostřížek, J., & kol., (2011). *Učebnice Evropské integrace*. Brno: Barrister & Principal.
- Lohr, V., & Kunešová, H. (1997). *Světová ekonomika*. Plzeň: Západočeská univerzita.
- Maňák, M. (2019). Exodus lékařů nelze zastavit. Mezi Českem a „Západem“ pořád zeje propast. *info.cz*. Dostupné 15. 4. 2020 z <https://www.info.cz/nazory/manak-exodus-lekaru-nelze-zastavit-mezi-ceskem-a-zapadem-porad-zeje-propast->

[40366.html?fbclid=IwAR11EtuJ83N6rO7IiVJWddXX7F47pzFaoGO8xc46nM8nhpWZM0rcbqzlf3o](https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2020/makroekonomicka-predikce-leden-2020-37433)

MFCR (2020). Makroekonomická predikce. Dostupné 20. 4. 2020 z <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2020/makroekonomicka-predikce-leden-2020-37433>

MPOČR (2019). Komentář Ministerstva průmyslu a obchodu ČR k výsledkům zahraničního obchodu. Dostupné 13. 3. 2020 z <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/komentar-ministerstva-prumyslu-a-obchodu-cr-k-vysledkum-zahranicniho-obchodu-za-duben-2019--246696/>

Německá vláda dá miliardy do modernizace železnic, chce lidi dostat z aut (2020). *iDNES.cz*. Dostupné 18. 4. 2020 z https://www.idnes.cz/ekonomika/doprava/zeleznice-nemecko-investice-modernizace-ekologie.A200115_113924_eko-doprava_kou

Německo: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. (2019). *Businessinfo.cz*. Dostupné 2. 2. 2020 z <https://www.businessinfo.cz/navody/nemecko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/>

Patočková, M. (2019). Německé řetězce v Česku kralují. Mají miliardové zisky. *iDNES.cz*. Dostupné 12. 3. 2020 z https://www.idnes.cz/ekonomika/test-a-spotrebitel/retezce-cesko-tesco-kaufland-lidl-makro.A191026_170425_test_rts

Polaczyková, T. (2019). E.ON kupuje část innogy. Ta bude nadále působit na českém trhu. *denik.cz*. Dostupné 18. 3. 2020 z <https://www.denik.cz/ekonomika/energetika-cesky-trh-innogy-zemni-plyn-elektrina-20190917.html>

Půr, M. (2020). Kolaps autoprůmyslu? Závislost na Číně drtí výrobu aut. Klesá prodej, docházejí součástky. *info.cz*. Dostupné 25. 3. 2020 z <https://www.info.cz/byznys/kolaps-autoprumsly-zavislost-na-cine-drti-vyrodu-aut-klesa-prodej-dochazeji-soucastky-44290.html>

Segal, T. (2020). Export definition. *Investopedia*. Dostupné 28. 2 2020 <https://www.investopedia.com/terms/e/export.asp>

Statista (2020). Germany: Distribution of employment by economic sector from 2009 to 2019. Dostupné 18. 3. 2020 z <https://www.statista.com/statistics/624297/employment-by-economic-sector-in-germany/>

Statista (2020). Germany: Inflation rate from 1984 to 2021. Dostupné 18. 3. 2020 z <https://www.statista.com/statistics/375207/inflation-rate-in-germany/>

Statista (2019). Net importers and exporters. Dostupné 18. 3. 2020 z <https://www.statista.com/chart/18356/net-importers-and-exporters/>

Svatoš, M., & kol., (2009). *Zahraníční obchod. Teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing.

Šimek, R. (2011). Německo by mělo vítat pracovní imigranty s otevřenou náručí. *lidovky.cz*. Dostupné 20. 4. 2020 z https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/nemecko-by-melo-vitat-pracovni-imigranty-s-otevrenou-naruci.A110524_094000_pozice_15629

Trading Economics (2020). Germany Unemployment Rate. Dostupné 20. 3. 2020 z <https://tradingeconomics.com/germany/unemployment-rate>

UNCTAD (2019). World investment report. Dostupné 18. 2. 2020 z https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2019_overview_en.pdf

Vavrečková, J., Fischlová, D., Janata, Z., & kol., (2002). Migrační potenciál příhraničí České republiky s Německem. Dostupné 7. 3. 2020 z http://praha.vupsv.cz/Fulltext/ČR_SRN.pdf

- Vejvodová, A. (2013). Česko zažívá nejhorší recesi v historii. *ČT24*. Dostupné 16. 2. 2020 z <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1112232-cesko-zaziva-nejhors-i-recesi-v-historii>
- Vojáček, A. (2016). Co se skrývá pod výrazy Industry 4.0 / Průmysl 4.0. *automatizace.hw.cz*. Dostupné 20. 4. 2020 z <https://automatizace.hw.cz/mimochodem/co-je-se-skrывa-pod-vyrazy-industry-40-prumysl-40.html>
- World Bank (2020). Exports of goods and services. Dostupné 30. 1. 2020 z https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?most_recent_value_desc=true
- WorldBank (2020). GDP per capita, PPP (current international \$). Dostupné 29. 1. 2020 z https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?most_recent_value_desc=true
- WorldBank (2020). Imports of goods and services (current US\$). Dostupné 30. 1. 2020 z https://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.CD?most_recent_value_desc=true
- Ze zemí EU jde do Česka 89 procent investic. Investoři jsou u nás prý hlavně kvůli unii (2018). *Novinky.cz*. Dostupné 25. 3. 2020 z <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/ze-zemi-eu-jde-do-ceska-89-procent-investic-investori-jsou-u-nas-pry-hlavne-kvuli-unii-40060752>
- Žamberský, P., & Taušer, J. (2003). *Ekonomie měnového kurzu*. Praha: Oeconomica

Seznam tabulek

- Tab. č. 1: Přední světoví vývozci zboží a služeb v letech 1978, 1998 a 2018 v mld. USD
- Tab. č. 2: Země s největším čistým exportem a importem v roce 2017 v mld. USD
- Tab. č. 3: Roční růst HDP v ČR v % za období 2011-2018
- Tab. č. 4: Průměrná roční míra inflace v ČR v % za období 2011–2018
- Tab. č. 5: Nezaměstnanost v ČR v % za období 2011-2018
- Tab. č. 6: Největší obchodní partneři ČR (rok 2018)
- Tab. č. 7: Státní dluh SRN v poměru k HDP v letech 2010-2018
- Tab. č. 8: Tempo růstu HDP v SRN v % za období 2011-2018
- Tab. č. 9: Míra inflace v SRN v % za období 2011-2019
- Tab. č. 10: Zahraniční obchod SRN s nejvýznamnějšími partnery v roce 2018
- Tab. č. 11. Export zboží ČR v letech 2005-2018 v mld. Kč
- Tab. č. 12: Import zboží ČR v letech 2005-2018 v mld. Kč
- Tab. č. 13: Čistý export ČR v letech 2005-2018 v mld. Kč
- Tab. č. 14: Export a import nejvýznamnějších skupin výrobků zpracovatelského průmyslu mezi ČR a SRN v letech 2015-2017 v poměru k celkovému exportu a importu zboží v %
- Tab. č. 15: PZI německých společností v ČR v letech 2014-2018
- Tab. č. 16: Pět nejlepších a nejhorších podmínek pro podnikání v ČR z pohledu německých investorů
- Tab. č. 17: Významné německé firmy podnikající v ČR

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Příjem PZI v miliardách USD do vyspělých, rozvojových a tranzitních ekonomik

Obr. č. 2: přírůstek/úbytek počtu obyvatel v ČR v letech 2002-2018

Obr. č. 3: Inflační cíle ČNB

Obr. č. 4: Průměrná roční míra nezaměstnanosti SRN v období 2010–2020 v %

Seznam použitých zkratek

AG	Aktiengesellschaft – akciová společnost
ATT	Aktivní testování trhu
AVU	Aktivní veletržní účast
BMW	Bayerische Motoren Werke
CDU	Christlich Demokratische Union Deutschlands
CEIC	Census and Economic Information Center
CIA	Central Intelligence Agency
CSU	Christlich-Soziale Union in Bayern
ČNB	Česká národní banka
ČNHK	Česko-německá hospodářská komora
ČNOPK	Česko-německá obchodní a průmyslová komora
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTK	Česká tisková kancelář
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	Euro
GmbH	Gesellschaft mit beschränkter Haftung – společnost s ručením omezeným
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IT	Informační technologie
KG	Kommanditgesellschaft – komanditní společnost
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MPOČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NATO	Severoatlantická aliance
PZI	Přímé zahraniční investice
SE	Europäische Gesellschaft) – evropská společnost
SPD	Sozialdemokratische Partei Deutschlands
SRN	Spolková republika Německo
UNCTAD	United nations conference on trade and development

USA	Spojené státy Americké
USD	Americký dolar
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VW	Volkswagen

Abstrakt

Skála, T. (2020). *Ekonomické vztahy České republiky a Spolkové republiky Německo* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: mezinárodní obchod, přímé zahraniční investice, dovoz a vývoz zboží

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit obchodní vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, zanalyzovat Česko-německý obchod se zbožím, zhodnotit přímé zahraniční investice realizované německými společnostmi na území České republiky, vyhodnotit údaje o ekonomické migraci obyvatelstva mezi těmito dvěma zeměmi a načrtnout další možný vývoj česko-německých vztahů

Bakalářskou práci tvoří teoretická a empirická část, Tyto části jsou věnovány charakteristice mezinárodních ekonomických vztahů, ekonomickým charakteristikám obou zemí, ekonomickým vztahům ČR a SRN a dalšímu rozvoji česko-německých ekonomických vztahů.

Německo je pro Českou republiku nejdůležitější obchodní partner. Obchod mezi oběma zeměmi dlouhodobě roste, a i v dobách krize byl poměrně stabilní. Do budoucna je zde veliký potenciál pro české firmy, podnikatele i zaměstnance se na německém trhu prosadit a využít jedné z mnoha příležitostí, které tento trh nabízí.

Abstract

Skála, T. (2020). *Economics relations of the Czech Republic and Federal Republic of Germany* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: international trade, foreign direct investment, import and export of goods

The aim of bachelor thesis was evaluate economics relations of the Czech Republic and Federal Republic of Germany, evaluate trade of goods between Czech Republic and Federal Republic of Germany, evaluate foreign direct investment implemented by German companies in Czech Republic, evaluate data about economic migration of the population between these two countries and make suggestion of the one possible development of the economic relations.

The bachelor thesis consists of a theoretical and empirical parts. These sections comprise chapters about international economic relations, economic characteristic of the Czech Republic and Federal Republic of Germany and historical, current and future economic relations of the Czech Republic and Federal Republic of Germany.

Germany is the most important trading partner for the Czech Republic. Trade between the two countries has been growing for a long time and even in times of crisis it was relatively stable. There is great potential to the future for Czech companies, enterprisers and employees to break through on the German job market.